

Phaidon

St. 57α

[Ἐχεκράτης]: αὐτός, ὡς Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ ἢ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἱκουσας; αὐτός, ὡς Ἐχέκρατες, τί οὖν δῆ ἐστιν ἄττα εἴπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γὰρ ἀν ἐγὼ ἀκούσαιμι. καὶ γὰρ οὕτε τῶν πολιτῶν Φλειασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν Ἀθηναζε, οὕτε τις ξένος ἀφίκεται χρόνου συχνοῦ [57b] ἐκεῖθεν ὅστις ἀν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἰός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δῆ ὅτι φάρμακον πιῶν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχεν φράζειν.

St. 58α

[Φαίδων]: οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε δν τρόπον ἐγένετο; ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἥγγειλέ τις, καὶ ἔθαυμάζομέν γε ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῷ ὕστερον φαίνεται ἀποθανών. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὡς Φαίδων; τύχη τις αὐτῷ, ὡς Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχεν γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἥ πρύμνα ἐστεμένη τοῦ πλοίου δε εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν. τοῦτο δὲ δῆ τις ἐστιν; τοῦτ' ἔστι τὸ πλοῖον, ὃς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ὡς Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δις ἐπτὰ ἐκείνους ὠχετο [58b] ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι ηὔξαντο ὡς λέγεται τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον· ἦν δῆ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνους κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὴν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτεινύναι, πρὶν ἀν εἰς Δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίστεται ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, ὅταν τύχωσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς. [58c] ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας ἐπειδὴν ὁ Ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου. τί δὲ δῆ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὡς Φαίδων; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρί; ἢ οὐκ εἴων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων; οὐδαμῶς, [58d] ἀλλὰ παρῆσάν τινες, καὶ πολλοί γε. ταῦτα δῆ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὕσα. ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον. ἀλλὰ μήν, ὡς Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἐτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἀν δύνη ἀκριβέστατα διεξελθεῖν πάντα.

St. 59α

[Φαίδων]: καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια ἐπαθον παραγενόμενος. οὕτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσήσθη· εὐδαίμων γάρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὡς Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκείνον παρίστασθαι μηδ' εἰς Ἀίδουν ίόντα ἄνευ θείας μοίρας ιέναι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εὗ πράξειν εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος. διὰ δῆ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεινὸν εἰσήσθη, ὡς εἰκὸς ἀν δόξειν εἴναι παρόντι πένθει, οὕτε αὖ ἥδονὴ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὅντων ὥσπερ εἰώθεμεν — καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοι τινες ἥσαν — ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τι μοι πάθος παρῆν καὶ τις ἀήθης κρᾶσις ἀπό τε τῆς ἥδονῆς συγκεκραμένη ὄμοι καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένω δῆτι αὐτίκα ἐκείνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, τοτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίστεται δὲ δακρύοντες, εἰς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος — οἴσθα [59b] γάρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ. πῶς γὰρ οὐ; ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἴχεν, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι. ἔτυχον δέ, ὡς Φαίδων, τίνες παραγενόμενοι; οὗτος τε δῆ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἔτι Ἐρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς καὶ Μενέζενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων. Πλάτων δὲ οἶμαι ἡσθένει. ξένοι δέ τινες παρῆσαν; ναί, [59c] Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδώνδης καὶ Μεγαρόθεν Εύκλειδης τε καὶ Τερψίων. τί

δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο; οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνη γάρ ἐλέγοντο εἶναι. ἄλλος δέ τις παρῆν; σχεδόν τι οἷμαι τούτους παραγενέσθαι. τί οὖν δή; τίνες φὴς ἡσαν οἱ λόγοι; ἐγώ σοι ἔξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. ἀεὶ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθεμεν φοιτᾶν καὶ ἔγω καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἔωθεν εἰς τὸ δικαστήριον ἐν ὧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου. περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε ἔως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἄλλήλων, ἀνεώγετο γὰρ οὐ πρῷ· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωαίτερον συνελέγημεν· τῇ γὰρ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπειδὴ [59e] ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἐσπέρας, ἐπιθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἴη. παρηγγείλαμεν οὖν ἄλλήλοις ἥκειν ὃς πρωαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. καὶ ἥκομεν καὶ ἡμῖν ἐξελθών ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἴπεν περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι ἔως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· λύουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἔνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτᾷ.

St. 60a

[Φαίδων]: οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἥκεν καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόντες οὖν κατελαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην — γιγνώσκεις γάρ — ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αύτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνηυφέμησέ τε καὶ τοιαύτ' ἄττα εἴπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι ὡς Σώκρατες, ὕστατον δὴ σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους. καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, ὡς Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἰκαδε. καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βοῶσάν τε [60b] καὶ κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψε τε τὸ σκέλος καὶ ἔξετριψε τῇ χειρὶ, καὶ τρίβων ἄμα, ὡς ἄτοπον, ἔφη, ὡς ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο ὃ καλοῦσιν οἱ ἀνθρωποι ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τὸ ἄμα μὲν αὐτῷ μὴ ὑθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δέ τις διώκῃ τὸ ἔτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι ἀεὶ λαμβάνειν καὶ τὸ ἔτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς ἡμένω δύ' [60c] ὄντε. καί μοι δοκεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰς Αἰσώπος, μῦθον ἀν συνθεῖναι ὡς ὁ Θεός βουλόμενος αὐτὰς διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνήψειν εἰς ταύτὸν αὐτοῖς τὰς κορυφάς, καὶ διὰ ταῦτα ὡς ἀν τὸ ἔτερον παραγένηται ἐπακολουθεῖ ὑστερούν καὶ τὸ ἔτερον. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεινόν, ἥκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ. ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβών, νὴ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἔφη, εὗ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ γάρ τοι τῶν ποιημάτων [60d] ὃν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον καὶ ἄλλοι τινές με ἡδη ἥροντο, ἀτὰρ καὶ Εὔηνος πρώην, ὅτι ποτὲ διανοηθεῖς, ἐπειδὴ δεῦρο ἥλθεις, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εύήνω ἀποκρίνασθαι ὅταν με αὐθίς ἔρωτᾶ — εὗ οἶδα γάρ ὅτι ἔρήσεται — εἰπὲ τί χρὴ λέγειν. λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ὡς Κέβης, τάληθῃ, ὅτι οὐκ ἐκείνω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αύτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι [60e] ἐποίησα ταῦτα — ἡδη γὰρ ὡς οὐ ράδιον εἴη — ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος τί λέγοι, καὶ ἀφοσιώμενος εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸν ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον, ὡς Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου.

St. 61a

[Φαίδων]: καὶ ἔγω ἔν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὅπερ ἐπραττον τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαι τε καὶ ἐπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον ὅπερ ἐπραττον τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὕσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοὶ δὲ τοῦτο πράττοντος. νῦν δ' ἐπειδὴ ἡ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἐορτὴ διεκώλυε με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα [61b] ποιήματα καὶ πιθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεόν ἐποίησα οὐ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐννοήσας ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλοι ποιητὴς εἶναι, ποιεῖν μύθους ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἡ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ οὖς προχείρους εἶχον μύθους καὶ ἡπιστάμην τοὺς Αἰσώπου, τούτων ἐποίησα οἵς

πρώτοις ἐνέτυχον. ταῦτα οὖν, ὡς Κέβης, Εύήνω φράζε, καὶ ἔρρωσθαι καί, ἀν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. [61c] ἄπειμι δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι. καὶ ὁ Σιμμίας, οἷον παρακελεύῃ, ἔφη, τοῦτο, ὡς Σώκρατες, Εύήνω. πολλὰ γὰρ ἡδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρὶ· σχεδὸν οὖν ἐξ ὅντις ἐγὼ ἥσθημαι οὐδέ' ὀπωστιοῦν σοι ἐκῶν εἶναι πείσεται. τί δέ; ἦ δ' ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὔηνος; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὔηνος καὶ πᾶς ὅτα ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. οὐ μέντοι ἵσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι. καὶ ἄμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ [61d] σκέλη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἡδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. ἥρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης· πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἀν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἐπεσθαι; τί δέ, ὡς Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάω συγγεγονότες; οὐδέν γε σαφές, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἂ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκοῶς φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἵσως καὶ [61e] μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἐκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἀν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ; κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὐ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτεινύναι, ὡς Σώκρατες; ἡδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νυνδὴ σὺ ἥρου, καὶ Φιλολάου ἥκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητάτο, ἡδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα.

St. 62a

[Φαίδων]: ἀλλὰ προθυμεῖσθαι χρή, ἔφη· τάχα γὰρ ἀν καὶ ἀκούσαις. ἵσως μέντοι θαυμαστόν σοι φανεῖται εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἐστιν, καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὃσπερ καὶ τάλλα, ἐστιν ὅτε καὶ οἵ βέλτιον δὲ τεθυάναι ἡ ζῆν, οἵ δὲ βέλτιον τεθυάναι, θαυμαστὸν ἵσως σοι φαίνεται εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ δσιον αὐτοὺς ἑαυτοὺς εῦ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὔεργέτην. καὶ ὁ Κέβης ἡρέμα ἐπιγελάσας, Ἰττω Ζεύς, ἔφη, τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπών. καὶ [62b] γὰρ ἀν δόξειν, ἔφη ὁ Σώκρατης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἄλλ' ἵσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμεν οἱ ἀνθρωποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδὲ ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ δάδιος διδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὡς Κέβης, εῦ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ήμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ήμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἡ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως; ἔμοιγε, φησὶν ὁ Κέβης. οὐκοῦν, [62c] ἦ δ' ὅς, καὶ σὺ ἀν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτεινύοι, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸν τεθυάναι, χαλεπαίνοις ἀν αὐτῷ καί, εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῦ ἄν; πάνυ γ', ἔφη. ἵσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτεινύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὃσπερ καὶ τὴν οὐν ήμῖν παροῦσαν. ἀλλ' εἰκός, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτο γε φαίνεται. ὁ μέντοι νυνδὴ ἐλεγεῖς, τὸ τοὺς φιλοσόφους ὁρδίως ἀν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, [62d] ἔοικεν τοῦτο, ὡς Σώκρατες, ἀτόπω, εἴπερ δὲ νυνδὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ήμῶν καὶ ήμᾶς ἐκείνους κτήματα εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ἡ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἴπερ ἄριστοί εἰσιν τῶν ὅντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον· οὐ γάρ που αὐτός γε αὐτοῦ οἴεται ἀμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλεύθερος γενούμενος. ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἀνθρωπος τάχ' ἀν οἰηθείη ταῦτα, φευκτέον εἶναι [62e] ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἀν λογίζοιτο ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἀν φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῖ που ἀν ἀεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. καίτοι οὕτως, ὡς Σώκρατες, τούναντίου εἶναι εἰκός ἡ δὲ νυνδὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δὲ ἄφρονας χαίρειν.

St. 63a

[Φαίδων]: ἀκούσας οὖν ὁ Σώκρατης ἡσθῆναι τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ κέβητος πραγματείᾳ, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς, ἀεὶ τοι, ἔφη, ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾶ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι ὅτι ἀν τις εἴπη. καὶ ὁ Σιμμίας, ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἀν βουλόμενοι ἀνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥαδίως ἀπαλλάττοιτο αὐτῶν; καί μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥαδίως φέρεις καὶ ήμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖς, θεούς. δίκαια, [63b]

έφη, λέγετε· οἶμαι γάρ ύμᾶς λέγειν ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. φέρε δῆ, ἢ δ' ὅς, πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ύμᾶς ἀπολογήσασθαι ἡ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὁ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ὥμην ἥξειν πρῶτον μὲν παρὰ Θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἡδίκουν ἀν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ. νῦν δὲ εῦ ἵστε ὅτι παρ' ἄνδρας [63c] τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς — καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀν πάνυ δισχυρισαίμην — ὅτι μέντοι παρὰ Θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθούς ἥξειν, εῦ ἵστε ὅτι εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων δισχυρισαίμην ἀν καὶ τοῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα οὐχ ὄμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὔελπις εἴμι εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἡ τοῖς κακοῖς. τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὁ Σώκρατες; αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ καν ήμιν μεταδοίης; κοινὸν [63d] γάρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ήμιν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἄμα σοι ἡ ἀπολογία ἔσται, ἐὰν ἀπερ λέγεις ήμᾶς πείσῃς. ἀλλὰ πειράσομαι, ἔφη. πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα τί ἔστιν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν. τί δέ, ὁ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε ἡ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον ὅτι χρή σοι φράζειν ώς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γάρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιούτου προσφέρειν τῷ [63e] φαρμάκῳ. εἰ δὲ μή, ἐνίστε ἀναγκάζεσθαι καὶ δις καὶ τρίς πίνειν τούς τι τοιούτου ποιοῦντας. καὶ ὁ Σωκράτης, ἔα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἐσυτοῦ παρασκευαζέτω ώς καὶ δις δώσων, ἐὰν δὲ δέῃ, καὶ τρίς. ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ἡδη, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλά μοι πάλαι πράγματα παρέχει. ἔα αὐτόν, ἔφη.

St. 64a

[Φαίδων]: ἀλλ' ύμιν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἡδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ώς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλων ἀποθανεῖσθαι καὶ εὔελπις εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἰσεσθαι ἀγαθὰ ἐπειδὰν τελευτήσῃ. πῶς ἀν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὁ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι. κινδυνεύουσι γάρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας λεληθέναι τοὺς ἄλλους ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθυήσκειν τε καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δήπου ἀν εἴη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι προυθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον. καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας, νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὁ Σώκρατες, [64b] οὐ πάνυ γέ με νυνδὴ γελασείοντα ἐποίησας γελάσαι. οἶμαι γάρ ἀν τοὺς πολλοὺς αὐτὸς τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν εῦ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας — καὶ συμφάναι ἀν τοὺς μὲν παρ' ήμιν ἀνθρώπους καὶ πάνυ — ὅτι τῷ ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι, καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν ὅτι ἄξιοι εἰσιν τοῦτο πάσχειν. καὶ ἀληθῆ γ' ἀν λέγοιεν, ὁ Σιμμία, πλήν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι. λέληθεν γάρ αὐτοὺς ἢ τε θανατῶσι καὶ ἥ ἄξιοι εἰσιν θανάτου καὶ οἷου θανάτου οἱ ώς ἀληθῶς φιλόσοφοι. εἴπωμεν [64c] γάρ, ἔφη, πρὸς ήμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις· ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εῖναι; πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβών ὁ Σιμμίας. ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸς καθ' αὐτὸν τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εῖναι; ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο; οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη. σκέψαι δῆ, ὡγαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ συνδοκῇ ἀπερ ἐμοί· ἐκ [64d] γάρ τοιτῶν μᾶλλον οἶμαι ήμᾶς εἰσεσθαι περὶ ὧν σκοποῦμεν. φαίνεται σοι φιλοσόφου ἄνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἵον σιτίων τε καὶ ποτῶν; ἥκιστα, ὁ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας. τί δὲ τὰς τῶν ἀφροδισίων; οὐδαμῶς. τί δὲ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας; δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι ὁ τοιούτος; οἵον ἴματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἢ ἀτιμάζειν, καθ' [64e] ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ γε ώς ἀληθῶς φιλόσοφος. οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, ἡ τοῦ τοιούτου πράγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εῖναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; ἔμοιγε.

St. 65a

[Φαίδων]: ἄρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἔστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; φαίνεται. καὶ δοκεῖ

γέ που, ὡς Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὡς μηδὲν ἥδυ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἥδονῶν αἱ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν. πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις. τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν; πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἡ οὕτως, ἐάν τις αὐτὸν ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν [65b] συμπαραλαμβάνῃ; οἶνον τὸ τοιόνδε λέγω· ἅρα ἔχει ἀληθείαν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις, ἡ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν, ὅτι οὕτως ἀκούομεν ἀκριβὲς οὐδὲν οὕτε ὄρωμεν; καίτοι εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσιν μηδὲ σαφεῖς, σχολῆ αἱ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλότεραί εἰσιν. ἡ σοὶ οὐ δοκοῦσιν; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. πότε οὖν, ἡ δ' ὅς, ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἀπτεται; ὅταν μὲν γάρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον ὅτι τότε ἔξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ. ἀληθῆ [65c] λέγεις. ἅρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι εἴπερ που ἄλλοθι κατάδηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὄντων; ναί. λογίζεται δέ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτὴν τούτων μηδὲν παραλυπῇ, μήτε ἀκοὴ μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδῶν μηδέ τις ἥδονή, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτῇ καθ' αὐτὴν γίγνηται ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἀπτομένη ὄρεγηται τοῦ ὄντος. ἔστι ταῦτα. οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει [65d] τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτῇ καθ' αὐτὴν γίγνεσθαι; φαίνεται. τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὡς Σιμμία; φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτὸν ἡ οὐδέν; φαμὲν μέντοι υὴ Δία. καὶ αὖ καλόν γέ τι καὶ ἀγαθόν; πῶς δ' οὔ; ἡδη οὖν πώποτέ τι τῶν τοιούτων τοῖς ὄφθαλμοῖς εῖδες; οὐδαμῶς, ἡ δ' ὅς. ἀλλ' ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἶνον μεγέθους πέρι, ὑγιείας, ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάντων τῆς ούσιας ὃ τυγχάνει [65e] ἔκαστον ὄν. ἅρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἡ ὥδε ἔχει· ὅς ἀν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρασκευάσηται αὐτὸν ἔκαστον διανοηθῆναι περὶ οὐ σκοπεῖ, οὗτος ἀν ἐγγύτατα τοῦ γνῶναι ἔκαστον; πάνυ μὲν οὖν.

St. 66a

[Φαίδων]: ἅρ' οὖν ἔκεινος ἀν τοῦτο ποιήσειεν καθαρώτατα ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ τοι ἐφ' ἔκαστον, μήτε τινὶ ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι μήτε τινὰ ἄλλην αἰσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸν καθ' αὐτὸν εἰλικρινὲς ἔκαστον ἐπιχειροῦ θηρεύειν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγεὶς ὅτι μάλιστα ὄφθαλμῶν τε καὶ ὄτων καὶ ὡς ἔπος εἴπειν σύμπαντος τοῦ σώματος, ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀληθείαν τε καὶ φρόνησιν ὅταν κοινωνῇ; ἅρ' οὐχ οὗτός ἐστιν, ὡς Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὃ τευξόμενος τοῦ ὄντος; ὑπερφυῶς, ἔφη ὃ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν [66b] ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὕστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα ἄττα λέγειν, ὅτι κινδυνεύει τοι ὕσπερ ἀτραπός τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, ὅτι, ἔως ἀν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυρμένη ἡ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοιούτου κακοῦ, οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἵκανῶς οὐ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γάρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· [66c] ἔτι δέ, ἀν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίμπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὕστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γάρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἡ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γάρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα [66d] κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπίπτον θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὕστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τάληθές. ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἰσεσθαι, ἀπαλλακτέον [66e] αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται οὖ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φαμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὴν τελευτήσωμεν, ὡς ὃ λόγος σημαίνει, ζῶσιν δὲ οὗ. εἰ γάρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερον, ἡ οὐδαμοῦ ἔστιν κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἡ

St. 67α

[Φαίδων]: γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὗ. καὶ ἐν ᾧ ἀν ζῶμεν, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτῳ ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὄμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλῶμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἔως ἂν ὁ Θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκὸς μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν [67b] πᾶν τὸ εἰλικρινές, τοῦτο δ' ἔστιν ἵσως τὸ ἀληθές· μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ. τοιαῦτα οἶμαι, ὡς Σιμμία, ἀναγκαῖον εἴναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὄρθως φιλομαθεῖς. ἢ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως; παντός γε μᾶλλον, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ὡς ἔταιρε, πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ οἷς ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο οὐ ἔνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν, ὥστε ἡ γε ἀποδημία [67c] ἡ νῦν μοι προστεταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ ἀνδρὶ δις ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρένην. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. κάθαρσις δὲ εἴναι ἄρα οὐ τοῦτο συμβαίνει, ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἔθίσαι αὐτὴν καθ' αὐτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα [67d] μόνην καθ' αὐτήν, ἐκλυομένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. οὐκοῦν τοῦτο γε θάνατος ὄνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; παντάπασί γε, ἡ δ' ὅς. λύειν δέ γε αὐτήν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι οἱ φιλόσοφοῦντες ὄρθως, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτο ἔστιν τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος· ἡ οὐ; φαίνεται. οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον, γελοῖον ἀν εἴη ἄνδρα παρασκευάζονθ' [67e] ἔαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὅτι ἐγγυτάτῳ ὅντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν, κάπειθ' ἥκουντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν; γελοῖον· πῶς δ' οὐ; τῷ ὅντι ἄρα, ἔφη, ὡς Σιμμία, οἱ ὄρθως φιλόσοφοῦντες ἀποθηῆσκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει.

St. 68α

[Φαίδων]: εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φιβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖεν, οὐ πολλὴ ἀν ἀλογίᾳ εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε Ἱοιεν, οἱ ἀφικομένοις ἐλπίς ἔστιν οὐ διὰ βίου ἥρων τυχεῖν — ἥρων δὲ φρονήσεως — ὡς τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλλάχθαι συνόντος αὐτοῖς; ἡ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ ὑέων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἐκόντες ἥθελησαν εἰς Ἀιδου μετελθεῖν, ὑπὸ ταῦτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαι τε ἐκεῖ ὡν ἐπεθύμουν καὶ συνέσεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὅντι ἔρων, καὶ λαβὼν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως [68b] λόγου ἢ ἐν Ἀιδου, ἀγανακτήσει τε ἀποθηῆσκων καὶ οὐχ ἄσμενος εἰσιν αὐτόσε; οἰεσθαί γε χρή, ἐὰν τῷ ὅντι γε ἡ, ὡς ἔταιρε, φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἡ ἐκεῖ. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ ἀν ἀλογίᾳ εἴη εἰ φιβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος; πολλὴ μέντοι οὐ Λία, ἡ δ' ὅς. οὐκοῦν ἱκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἄνδρός, δὸν ἀν Ἰδης ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν [68c] φιλόσοφος ἀλλά τις φιλοσώματος; ὁ αὐτὸς δέ που οὕτος τυγχάνει ὡν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, ἥτοι τὰ ἔτερα τούτων ἡ ἀμφότερα. πάνυ, ἔφη, ἔχει οὕτως ὡς λέγεις. ἄρ' οὖν, ἔφη, ὡς Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὄνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει; πάντως δήπου, ἔφη. οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἦν καὶ οἱ πολλοὶ ὄνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι ἀλλ' ὄλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει, τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὄλιγωροῦσίν τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; ἀνάγκη, ἔφη. εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἡ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τὴν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἴναι ἀτοπος. πῶς δή, ὡς Σώκρατες; οἴσθα, ἡ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν; καὶ μάλ', ἔφη. οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν; ἔστι ταῦτα. τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοι εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι·

καίτοι ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. πάνυ [68e] μὲν οὖν. τί δὲ οἱ κόσμοι αὐτῶν; οὐ ταύτῳ τοῦτο πεπόνθασιν· ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσιν; καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἔκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπὲρ ἄλλων κρατούμενοι.

St. 69α

[Φαίδων]: καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι, ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὥφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδουνῶν. τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ὡς νυνδὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι. ἔοικε γάρ. ὡς μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἡ ὁρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἄλλαγή, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω πρὸς ἐλάττῳ ὕσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἡ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὁρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ πάντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, φρόνησις, καὶ [69b] τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἡ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ συλλήβδην ἀληθῆς ἀρετῆς, μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἄλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἡ τοιαύτῃ ἀρετῇ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδῶδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιές οὔδ' ἀληθὲς ἔχῃ, τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ἡ κάθαρσίς [69c] τις τῶν τοιούτων πάντων καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία, καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἡ. καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὔτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοί τινες εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι ὅτι δὲς ἀν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἀιδου ἀφίκηται ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶν γὰρ δῆ, ὡς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, ναρθηκοφόροι μὲν [69d] πολλοί, βάκχοι δέ τε παῦροι· οὔτοι δ' εἰσὶν κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἡ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὁρθῶς. ὃν δὴ καὶ ἐγὼ κατά γε τὸ δυνατὸν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προσυθυμήθην γενέσθαι· εἰ δ' ὁρθῶς προσυθυμήθην καί τι ἡγύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἀν θεὸς ἐθέλη, ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ταῦτ' οὖν ἐγὼ, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδὲν ἀγανακτῶ, ἡγούμενος κάκει οὐδὲν ἦττον ἡ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἐταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός είμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἡ τοῖς Αθηναίων δικασταῖς, εὖ ἀν ἔχοι.

St. 70α

[Φαίδων]: εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα, ὑπολαβὼν ὁ Κέβης ἔφη· ὡς Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις μῆ, ἐπειδὴν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ἡ, ἀλλ' ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύηται ἡ ἀν ὁ ἀνθρωπὸς ἀποθυήσκη, εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος, καὶ ἐκβαίνουσα ὕσπερ πνεῦμα ἡ καπνὸς διασκεδασθεῖσα οἰχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἡ. ἐπει, εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὃν σὺ νυνδὴ διηλθες, πολλὴ ἀν εἴη ἐλπὶς καὶ καλή, ὡς Σώκρατες, [70b] ὡς ἀληθῆ ἐστιν ἂ σὺ λέγεις· ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἵσως οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς ἔστι τε ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καί τινα δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὡς Κέβης· ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἡ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μῆ; ἐγὼ γοῦν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἀν ἀκούσαιμι ἡντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν. οὕκουν γ' ἀν οἶμαι, ἡ δ' δὲς ὁ Σωκράτης, εἴπειν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὔδ' εἰ κωμῳδοποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι. εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι. σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῇδε πη, εἴτ' ἄρα ἐν Ἀιδου εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων εἴτε καὶ οὕ παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ, καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικοῦνται καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων· καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἡ εἴεν ἀν [70d] αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἄν που πάλιν ἐγίγνοντο μὴ οὖσαι, καὶ τοῦτο ἴκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ τῷ ὄντι φανερὸν γίγνοιτο ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γίγνονται οἱ ζῶντες ἡ ἐκ τῶν τεθνεώτων· εἰ δὲ μῆ

ἔστι τοῦτο, ἄλλου ἀν του δέοι λόγου. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἢ δ' ὅς, σκόπει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ấπον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ συλλήβδην ὅσαπερ ἔχει γένεσιν περὶ πάντων ἴδωμεν [70e] ἀρ' οὐτωσὶ γίγνεται πάντα, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὃν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκω, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο οὖν σκεψώμεθα, ἀρα ἀναγκαῖον ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸς γίγνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου. οἷον ὅταν μεῖζον τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἔξ ἐλάττους ὅντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; ναί.

St. 71a

[Φαίδων]: οὐκοῦν κἀν **ἐλαττον** γίγνηται, ἔξ μεῖζονος ὅντος πρότερον **ἐλαττον** γενήσεται; **ἔστιν** οὕτω, **ἔφη**. καὶ μὴν ἔξ **ἰσχυροτέρου** γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ **βραδυτέρου** τὸ θάττον; πάνυ γε. τί δέ; ἀν τι **χείρου** γίγνηται, οὐκ ἔξ ἀμείνονος, καὶ ἀν **δικαιότερου**, ἔξ ἀδικωτέρου; πῶς γὰρ οὗ; ίκανῶς οὖν, **ἔφη**, **ἔχομεν** τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίγνεται, ἔξ ἐναντίων τὰ ἐναντία **πράγματα**; πάνυ γε. τί δ' αὐ; **ἔστι** τι καὶ **τοιόνδε** ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ **ἀμφοτέρων** πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν **ὅντοιν** δύο **γενέσεις**, ἀπὸ [71b] μὲν τοῦ ἐτέρου ἐπὶ τὸ **ἔτερον**, ἀπὸ δ' αὐ τοῦ ἐτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ **ἔτερον** μεῖζονος μὲν **πράγματος** καὶ **ἐλάττους** μεταξὺ **αὔξησις** καὶ **φθίσις**, καὶ **καλοῦμεν** οὕτω τὸ μὲν **αὔξανεσθαι**, τὸ δὲ **φθίνειν**; ναί, **ἔφη**. οὐκοῦν καὶ **διακρίνεσθαι** καὶ **συγκρίνεσθαι**, καὶ **ψύχεσθαι** καὶ **θερμαίνεσθαι**, καὶ πάντα οὕτω, κὰν εἰ μὴ **χρώμεθα** τοῖς **όνόμασιν** ἐνιαχοῦ, ἀλλ' **ἔργῳ** γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν **ἀναγκαῖον**, γίγνεσθαι τε αὐτὰ ἔξ ἄλλήλων **γένεσίν** τε **εἶναι** **ἐκατέρου** εἰς ἄλληλα; πάνυ μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς. τί [71c] οὖν; **ἔφη**, τῷ **ζῆν** **ἔστι** τι **ἐναντίον**, ὡσπερ τῷ **ἔγρηγορέναι** τὸ **καθεύδειν**; πάνυ μὲν οὖν, **ἔφη**. τί; τὸ **τεθνάναι**, **ἔφη**. οὐκοῦν ἔξ ἄλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ **ἐναντία** **ἔστιν**, καὶ αἱ **γενέσεις** εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ **δύο** **δυοῖν** **ὅντοιν**; πῶς γὰρ οὗ; τὴν μὲν τοίνυν **ἐτέραν** **συζυγίαν** ὡν νυνδὴ **ἔλεγον** ἐγὼ σοι, **ἔφη**, ἔρω, ὁ **Σωκράτης**, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς **γενέσεις**: σὺ δέ μοι τὴν **ἐτέραν**. λέγω δὲ τὸ μὲν **καθεύδειν**, τὸ δὲ **ἔγρηγορέναι**, καὶ ἐκ τοῦ **καθεύδειν** τὸ **ἔγρηγορέναι** γίγνεσθαι καὶ ἐκ [71d] τοῦ **ἔγρηγορέναι** τὸ **καθεύδειν**, καὶ τὰς **γενέσεις** αὐτοῖν τὴν μὲν **καταδαρθάνειν** **εἶναι**, τὴν δ' **ἀνεγείρεσθαι**. ίκανῶς σοι, **ἔφη**, ἢ οὗ; πάνυ μὲν οὖν. λέγε δή μοι καὶ σύ, **ἔφη**, οὕτω περὶ **ζωῆς** καὶ **θανάτου**. οὐκ **ἐναντίον** μὲν **φῆς** τῷ **ζῆν** τὸ **τεθνάναι** εἶναι; **ἔγωγε**. γίγνεσθαι δὲ ἔξ ἄλλήλων; ναί. ἔξ οὖν τοῦ **ζῶντος** τί τὸ **γιγνόμενον**; τὸ **τεθνηκός**, **ἔφη**. τί δέ, ἢ δ' ὅς, ἐκ τοῦ **τεθνεῶτος**; **ἀναγκαῖον**, **ἔφη**, **όμολογεῖν** ὅτι τὸ **ζῶν**. ἐκ τῶν **τεθνεῶτων** ἄρα, ὡ **Κέβης**, τὰ **ζῶντά** τε καὶ οἱ **ζῶντες** γίγνονται; φαίνεται, **ἔφη**. εἰσὶν ἄρα, **ἔφη**, αἱ **ψυχαὶ** ἡμῶν ἐν **Ἄιδου**. **ἔοικεν**. οὐκοῦν καὶ τοῖν **γενεσέοιν** τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ' **ἐτέρα σαφῆς οὔσα τυγχάνει**; τὸ γὰρ **ἀποθνήσκειν σαφὲς δῆπον**, ἢ οὗ; πάνυ μὲν οὖν, **ἔφη**. πῶς οὖν, ἢ δ' ὅς, **ποιήσομεν**; οὐκ **ἀνταποδώσομεν** τὴν **ἐναντίαν γένεσιν**, ἀλλὰ ταῦτη **χωλὴ** **ἔσται** ἢ **φύσις**; ἢ **ἀνάγκη** **ἀποδοῦναι** τῷ **ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν**; πάντως που, **ἔφη**. τίνα ταῦτην; τὸ **ἀναβιώσκεσθαι**.

St. 72a

[Φαίδων]: οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, εἴπερ **ἔστι** τὸ **ἀναβιώσκεσθαι**, ἐκ τῶν **τεθνεῶτων** ἀν **εἴη γένεσις** εἰς τοὺς **ζῶντας** αὕτη, τὸ **ἀναβιώσκεσθαι**; πάνυ γε. **όμολογεῖται** ἄρα ἡμῖν καὶ ταῦτη τοὺς **ζῶντας** ἐκ τῶν **τεθνεῶτων** γεγονέναι οὐδὲν **ἡττον** ἢ τοὺς **τεθνεῶτας** ἐκ τῶν **ζῶντων**, τούτου δὲ **ὅντος** ίκανόν που ἐδόκει **τεκμήριον** εἶναι ὅτι **ἀναγκαῖον** τὰς τῶν **τεθνεῶτων** **ψυχὰς** εἶναι που, δθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι. δοκεῖ μοι, **ἔφη**, ὡ **Σώκρατες**, ἐκ τῶν **ώμολογημένων** **ἀναγκαῖον** οὕτως ἔχειν. ίδε τοίνυν οὕτως, **ἔφη**, ὡ **Κέβης**, ὅτι οὐδὲ **ἀδίκως** **ώμολογήκαμεν**, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ ἀεὶ **ἀνταποδιδοίη** τὰ **ἔτερα** [72b] τοῖς **ἐτέροις** **γιγνόμενα**, ώσπερεὶ **κύκλῳ** **περιιόντα**, ἀλλ' **εύθειά** τις εἴη ἢ **γένεσις** ἐκ τοῦ **ἐτέρου** μόνον εἰς τὸ **καταντικρὺ** καὶ μὴ **ἀνακάμπτοι** πάλιν ἐπὶ τὸ **ἔτερον** μηδὲ **καμπὴν ποιοῖτο**, οἰσθ' ὅτι **πάντα τελευτῶντα** τὸ **αὐτὸ σχῆμα** ἀν **σχοίη** καὶ τὸ **αὐτὸ πάθος** ἀν **πάθοι** καὶ **παύσαιτο γιγνόμενα**; πῶς λέγεις; **ἔφη**. οὐδὲν **χαλεπόν**, ἢ δ' ὅς, ἐννοησαι ὃ λέγω. ἀλλ' οἶον εἰ τὸ **καταδαρθάνειν** μὲν εἴη, τὸ δ' **ἀνεγείρεσθαι** μὴ **ἀνταποδιδοίη γιγνόμενον** ἐκ τοῦ **καθεύδοντος**, οἰσθ' ὅτι **τελευτῶντα πάντα** ἀν [72c] **λῆρον** τὸν **Ἐνδυμίωνα** **ἀποδείξειν** καὶ οὐδαμοῦ ἀν **φαίνοιτο** διὰ τὸ καὶ τὰλλα **πάντα ταύτων** ἐκείνω πεπονθέναι, καθεύδειν. κὰν εὶ **συγκρίνοιτο** μὲν **πάντα**, **διακρίνοιτο** δὲ μή, ταχὺ ἀν τὸ τοῦ **Ἀναξαγόρου** γεγονὸς εἴη, ώμοῦ

πάντα χρήματα. ὡσαύτως δέ, ὡς φίλε Κέβης, καὶ εἰ ἀποθυνόσκοι μὲν πάντα ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχῆματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο, ἄρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι [72d] καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θυήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν. ἔστιν γάρ, ἔφη, ὡς Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκέτι ἔξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεῶτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεῶτων ψυχὰς εἶναι [72e] καὶ ταῖς μέν γε ἀγαθαῖς ἀμεινον εἶναι, ταῖς δὲ κακαῖς κάκιον. καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὡς Σώκρατες, εἰ ἀληθῆς ἔστιν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκέτι ἄλλο τι ἡ ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἂν νῦν ἀναμιμησκόμεθα.

St. 73a

[Φαίδων]: τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτη ἀθάνατον ἡ ψυχὴ τι ἔοικεν εἶναι. ἀλλά, ὡς Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών, ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι. ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἀνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσιν πάντα ἡ ἔχει — καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὄρθδος λόγος, οὐκ ἀν οἷοί τ' ἡσαν τοῦτο ποιῆσαι — ἔπειτα ἐάν [73b] τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ ἡ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. εἰ δὲ μὴ ταύτη γε, ἔφη, πείθη, ὡς Σιμμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι ἀν τῇδε πή σοι σκοπουμένῳ συνδόξῃ. ἀπιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἔστιν; ἀπιστῶ μέν σοι ἔγωγε, ἡ δ' δὲς ὁ Σιμμίας, οὗ, αὐτὸς δὲ τοῦτο, ἔφη, δέομαι παθεῖν περὶ οὐδὲ λόγος, ἀναμνησθῆναι. καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν ἡδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μεντάν ἡττον ἀκούοιμι νῦν πῆ σὺ ἐπεχείρησας λέγειν. τῇδ' [73c] ἔγωγε, ἡ δ' ὅς. ὁμολογοῦμεν γὰρ δῆπου, εἴ τις τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι. πάνυ γ', ἔφη. ἄρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δὲ τίνα τρόπον; τόνδε. ἐάν τις τι ἔτερον ἡ ἴδων ἡ ἀκούσας ἡ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῶ, ἀλλὰ καὶ ἔτερον ἐννοήσῃ οὐ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἄλλ' ἄλλη, ἀρα οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν ὅτι ἀνεμνήσθη, οὐ τὴν ἐννοιαν ἔλαβεν; πῶς λέγεις; οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλη που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας. πῶς γὰρ οὐ; οὐκοῦν οἰσθα ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσιν λύραν ἡ ἴματιον ἡ ἄλλο τι οἵ τα παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδὸς οὐδὲν ἡ λύρα; τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις· ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἴδων πολλάκις κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα που μωρία τοιαῦτ' ἀν εἴη. μωρία μέντοι νὴ Δία, ἔφη ὁ Σιμμίας. οὐκοῦν, [73e] ἡ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον ἀνάμνησίς τις ἔστι; μάλιστα μέντοι ὅταν τις τοῦτο πάθη περὶ ἐκεῖνα ἂν ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἡδη ἐπελέληστο; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τί δέ; ἡ δ' ὅς· ἔστιν ἵππον γεγραμένον ιδόντα καὶ λύραν γεγραμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ιδόντα γεγραμένον κέβητος ἀναμνησθῆναι; πάνυ γε.

St. 74a

[Φαίδων]: οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ιδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι; ἔστι μέντοι, ἔφη. ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων; συμβαίνει. ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμησκηταί τίς τι, ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου οὐ ἀνεμνήσθη; ἀνάγκη, ἔφη. σκόπει δῆ, ἡ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. φαμέν πού τι εἶναι ἵσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλω οὐδὲ λίθον λίθῳ οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἔτερόν τι, αὐτὸς τὸ ἵσον· φῶμέν τι εἶναι ἡ μηδέν; φῶμεν [74b] μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε. ἡ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸς ὃ ἔστιν; πάνυ γε, ἡ δ' ὅς. πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἄρ' οὐκ ἐξ ὧν νυνδὴ ἐλέγομεν, ἡ ξύλα ἡ λίθους ἡ ἄλλα ἄττα ιδόντες ἵσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐννοήσαμεν, ἔτερον δὲν τούτων; ἡ οὐχ ἔτερόν σοι φαίνεται; σκόπει δὲ καὶ τῇδε.

ἀρ' οὐ λίθοι μὲν ἵσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταύτα ὄντα τῷ μὲν ἵσα φαίνεται, τῷ δ' οὔ; πάνυ μὲν οὖν. τί [74c] δέ; αὐτὰ τὰ ἵσα ἔστιν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη, ἢ ή ἰσότης ἀνισότης; οὐδεπώποτε γε, ὡς Σώκρατες, οὐ ταύτου ἄρα ἔστιν, ἢ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἵσα καὶ αὐτὸ τὸ ἵσον. οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἵσων, ἐτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἵσου, δῆμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννενόηκάς τε καὶ εἰληφας; ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. οὐκοῦν ἡ ὁμοίου ὄντος τούτοις ἡ ἀνομοίου; πάνυ γε. διαφέρει δέ γε, ἢ δ' ὅς, οὐδέν· ἔως ἂν ἄλλο ίδων ἀπὸ ταύτης [74d] τῆς ὅψεως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε ὅμοιον εἴτε ἀνόμοιον, ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι. πάνυ μὲν οὖν. τί δέ; ἢ δ' ὅς· ἡ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νυνδὴ ἐλέγομεν τοῖς ἵσοις; ἄρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἵσα εἶναι ὥσπερ αὐτὸ τὸ δὲ ἔστιν, ἡ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ ἵσον, ἡ οὐδέν; καὶ πολὺ γε, ἔφη, ἐνδεῖ. οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ίδων ἐννοήσῃ ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο δὲ νῦν ἐγὼ ὄρω εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον εἶναι ἵσον οἷον ἐκείνο, ἀλλ' ἔστιν φαυλότερον, ἀναγκαῖον που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα ἐκείνο ὡς φησιν αὐτὸ προσεοικέναι μέν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν; ἀνάγκη. τί οὖν; τὸ τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς ἡ οὐ περὶ τε τὰ ἵσα καὶ αὐτὸ τὸ ἵσον; παντάπασί γε.

St. 75a

[Φαίδων]: ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ ἵσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου ὅτε τὸ πρώτον ίδόντες τὰ ἵσα ἐνενοήσαμεν ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτα εἶναι οἷον τὸ ἵσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστέρως. ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι ἀλλ' ἡ ἐκ τοῦ ίδειν ἡ ἄψασθαι ἡ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταύτου δὲ πάντα ταῦτα λέγω. ταύτου γὰρ ἔστιν, ὡς Σώκρατες, πρός γε δὲ βούλεται δηλῶσαι δὲ λόγος. ἀλλὰ μὲν δὴ ἔκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι ὅτι πάντα [75b] τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε ὀρέγεται τοῦ δὲ ἔστιν ἵσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεεστερά ἔστιν· ἡ πῶς λέγομεν; οὕτως. πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὄραν καὶ ἀκούειν καὶ τὰλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἵσου ὅτι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἵσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτ' εἶναι οἷον ἐκείνο, ἔστιν δὲ αὐτοῦ φαυλότερα. ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν γενόμενοι εύθὺς ἑωρῶμεν τε καὶ ἡκούμενοι καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις εἴχομεν; πάνυ γε. ἔδει [75c] δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἵσου ἐπιστήμην εἰληφέναι; ναί. πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὡς ἕοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι. ἕοικεν. οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἡ πιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εύθὺς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἵσον καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον ἀλλὰ καὶ σύμπαντα τὰ τοιαῦτα; οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἵσου νῦν δὲ λόγος ἡμῖν μᾶλλον τι ἡ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ [75d] καὶ δικαίου καὶ ὀσίου καί, δπερ λέγω, περὶ ἀπάντων οἵς ἐπισφραγίζομεθα τὸ αὐτὸ δὲ ἔστι καὶ ἐν ταῖς ἔρωτήσεσιν ἔρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμενοι. ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι. ἔστι ταῦτα. καὶ εἰ μέν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα, εἰδότας αἱ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ αὐτὰ ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας ἃς ποτε καὶ πρὶν εἴχομεν, ἀρ' οὐχ δὲ καλοῦμεν μανθάνειν οίκείαν ἀν τὸν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν εἴη; τοῦτο δέ που ἀναμιμήσκεσθαι λέγοντες ὥρθως ἀν λέγοιμεν; πάνυ γε.

St. 76a

[Φαίδων]: δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτο γε ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι ἡ ίδόντα ἡ ἀκούσαντα ἡ τινα ἄλλην αἰσθησιν λαβόντα ἔτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι δὲ ἐπελέληστο, ὡς τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον δὲν ἡ ὄμοιον· ὥστε, δπερ λέγω, δυοῖν θάτερα, ἦτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἡ ύστερον, οὓς φαμεν μανθάνειν, οὐδέν ἀλλ' ἡ ἀναμιμήσκονται οὗτοι, καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἀν εἴη. καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὡς Σώκρατες. πότερον οὖν αἱρῆ, ὡς Σιμίας; ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγονέναι, [76b] ἡ ἀναμιμήσκεσθαι ύστερον ὡν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἡμεν; οὐκ ἔχω, ὡς Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἐλέσθαι. τί δέ; τόδε ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ

πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὃν ἐπίσταται ἔχοι ἂν δοῦναι λόγον ἡ οὗ; πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὡς Σώκρατες. ἢ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων ὃν νυνδὴ ἐλέγομεν; βουλοίμην μεντάν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φιβοῦμαι μὴ αὔριον τηνικάδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἶός τε τοῦτο ποιῆσαι. οὐκ [76c] ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί γε, ἔφη, ὡς Σιμμία, πάντες αὐτά; οὐδαμῶς. ἀναμιμνήσκονται ἄρα ἡ ποτε ἔμαθον; ἀνάγκη. πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἀνθρωποι γεγόναμεν. οὐ δῆτα. πρότερον ἄρα. ναί. ἥσαν ἄρα, ὡς Σιμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἴναι ἐν ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς σωμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον. εἰ μὴ ἄρα ἄμα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὡς Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος. εἶεν, [76d] ὡς ἑταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποιώ ἄλλῳ χρόνῳ; — οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὡμολογήσαμεν — ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν ἐν ὥπερ καὶ λαμβάνομεν; ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον; οὐδαμῶς, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών. ἄρ' οὗν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὡς Σιμμία; εἰ μὲν ἔστιν ἢ θρυλούμεν άει, καλόν τέ τι καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ούσια, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν [76e] πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὡσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἴναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἀν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἄρ' οὕτως ἔχει, καὶ ίση ἀνάγκη ταῦτά τε εἴναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε;

St. 77a

[Φαίδων]: ὑπερψυῶς, ὡς Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη είναι, καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος εἰς τὸ ὄμοιόν είναι τὴν τε ψυχὴν ἡμῶν πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς καὶ τὴν ούσιαν ἦν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὃν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ' είναι ὡς οἶόν τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τάλλα πάντα ἢ σὺ νυνδὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε δοκεῖ ἱκανῶς ἀποδέεικται. τί δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν. ἱκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἴμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἔστιν πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' οἴμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπείσθαι αὐτόν, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς [77b] ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· εἰ μέντοι καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἀποδεεῖχθαι, ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν ὃ νυνδὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἄμα ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάνυνται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἴναι τοῦτο τέλος ἢ. τί γὰρ κωλύει γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ συνίστασθαι ἄλλοθέν ποθεν καὶ εἴναι πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὴν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι; [77c] εὖ λέγεις, ἔφη, ὡς Σιμμία, ὁ Κέβης. φαίνεται γὰρ ὡσπερ ἡμισυ ἀποδεεῖχθαι οὐ δεῖ, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή, δεῖ δὲ προσαποδεῖξαι ὅτι καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν οὐδὲν ἥττον ἔσται ἡ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔξειν. ἀποδέεικται μέν, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν, εἰ ὑθέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταύτον καὶ δὸν πρὸ τούτου ὡμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεώτος. εἰ γὰρ ἔστιν μὲν [77d] ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη δὲ αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ιούσῃ τε καὶ γιγνομένη μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτῇν καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνῃ εἴναι, ἐπειδή γε δεῖ αὐθίς αὐτὴν γίγνεσθαι; ἀποδέεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγετε καὶ νῦν. δῆμας δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἀν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον, καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτῇν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσάς καὶ [77e] διασκεδάνυντιν, ἄλλως τε καὶ ὅταν τύχῃ τις μὴ ἐν νηυεμίᾳ ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων. καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας, ὡς δεδιότων, ἔφη, ὡς Σώκρατες, πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ίσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. τοῦτον οὖν πειρῶ μεταπείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὡσπερ τὰ μορμολύκεια. ἄλλα χρή, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας ἔως ἀν ἔξεπάσητε.

St. 78a

[Φαίδων]: πόθεν οὖν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἐπωδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις; πολλὴ μὲν ἡ Ἐλλάς, ἔφη, ὡς Κέβης, ἐν ᾧ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ

τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπωδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ώς οὐκ ἔστιν εἰς ὅτι ἀν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἵσως γὰρ ἀν οὐδὲ ῥαδίως εὔροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν δῆ, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν [78b] ἐπανέλθωμεν, εἴς σοι ἡδομένῳ ἔστιν. ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει; καλῶς, ἔφη, λέγεις. ούκοῦν τοιόνδε τι, ή δ' ὃς ὁ Σωκράτης, δεῖ ήμας ἀνερέσθαι ἐαυτούς, τῷ ποίᾳ τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι μὴ πάθη αὐτό, καὶ τῷ ποίᾳ τινὶ οὐ· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι πότερον ἡ ψυχὴ ἔστιν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἡ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς; ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ἀρ' [78c] οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ συνθέτῳ ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτη ἥπερ συνετέθη· εἰ δέ τι τυγχάνει ὃν ἀσύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ; δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης. ούκοῦν ἄπερ ἀεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὠσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀσύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτα, ταῦτα δὲ σύνθετα; ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. ἴωμεν δῆ, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα ἐφ' ἄπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. [78d] αὐτὴ ἡ οὐσία ἡς λόγου δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὠσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ ταῦτα ἡ ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἵσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἔκαστον δὲ ἔστιν, τὸ ὄν, μὴ ποτε μεταβολὴν καὶ ἡντιοῦν ἐνδέχεται; ἡ ἀεὶ αὐτῶν ἔκαστον δὲ ἔστι, μονοειδὲς ὃν αὐτὸ καθ' αὐτό, ὠσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταῦτα ἔχειν, ὡς Σώκρατες. τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἡ Ἱππων ἡ Ἰματίων [78e] ἡ ἄλλων ὠντινωνοῦν τοιούτων, ἡ ἴσων ἡ καλῶν ἡ πάντων τῶν ἐκείνοις ὄμωνύμων; ἄρα κατὰ ταῦτα ἔχει, ἡ πᾶν τούναντίον ἐκείνοις οὕτε αὐτὰ αὐτοῖς οὕτε ἄλλήλοις οὐδέποτε ὡς ἐπος εἰπεῖν οὐδαμῶς κατὰ ταῦτα; οὕτως αὖ, ἔφη ὁ Κέβης, ταῦτα· οὐδέποτε ὠσαύτως ἔχει.

St. 79a

[Φαίδων]: ούκοῦν τούτων μὲν κἄν ἄψαιο κἄν τινις κἄν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἰσθοιο, τῶν δὲ κατὰ ταῦτα ἔχόντων οὐκ ἔστιν δτω ποτ' ἀν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἡ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀιδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὄρατά; παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εἶδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ ἀιδές; Θῶμεν, ἔφη. καὶ τὸ μὲν ἀιδές ἀεὶ κατὰ ταῦτα ἔχον, τὸ δὲ ὄρατὸν μηδέποτε κατὰ ταῦτα; καὶ τοῦτο, ἔφη, Θῶμεν. φέρε [79b] δῆ, ἡ δ' ὃς, ἄλλο τι ήμων αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἔστι, τὸ δὲ ψυχή; οὐδὲν ἄλλο, ἔφη. ποτέρω οὖν ὄμοιότερον τῷ εἶδει φαμὲν ἀν εἶναι καὶ συγγενέστερον τὸ σῶμα; παντί, ἔφη, τοῦτο γε δῆλον, δτι τῷ ὄρατῷ. τί δὲ ἡ ψυχή; ὄρατὸν ἡ ἀιδές; οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὡς Σώκρατες, ἔφη. ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει ἐλέγομεν· ἡ ἄλλῃ τινὶ οἰει; τῇ τῶν ἀνθρώπων. τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; ὄρατὸν ἡ ἀόρατον εἶναι; οὐχ ὄρατόν. ἀιδές ἄρα; ναί. ὄμοιότερον ἄρα ψυχὴ σώματός ἔστιν τῷ ἀιδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὄρατῷ. πᾶσα ἀνάγκη, ὡς Σώκρατες. ούκοῦν καὶ τόδε πάλαι ἐλέγομεν, δτι ἡ ψυχὴ, δταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἡ διὰ τοῦ ὄρᾶν ἡ διὰ τοῦ ἀκούειν ἡ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γάρ ἔστιν τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι — τότε μὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταῦτα ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ εἰλιγγιᾷ ὠσπερ μεθύουσα, ἄτε τοιούτων ἐφαπτομένη; πάνυ γε. δταν [79d] δέ γε αὐτὴ καθ' αὐτὴν σκοπῆ, ἐκεῖσε οἰχεται εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ ἀεὶ ὄν καὶ ἀθάνατον καὶ ὠσαύτως ἔχον, καὶ ὡς συγγενῆς οὖσα αὐτοῦ ἀεὶ μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, δτανπερ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἔξῃ αὐτῇ, καὶ πέπαυται τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκείνα ἀεὶ κατὰ ταῦτα ὠσαύτως ἔχει, ἄτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται; παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὡς Σώκρατες. ποτέρω οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἶδει καὶ ἐκ τῶν πρόσθεν καὶ ἐκ τῶν [79e] νῦν λεγομένων ψυχὴ ὄμοιότερον εἶναι καὶ συγγενέστερον; πᾶς ἀν μοι δοκεῖ, ἡ δ' ὃς, συγχωρῆσαι, ὡς Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, δτι ὄλως καὶ παντὶ ὄμοιότερόν ἔστι ψυχὴ τῷ ἀεὶ ὠσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἡ τῷ μή. τί δὲ τὸ σῶμα; τῷ ἐτέρῳ.

St. 80a

[Φαίδων]: ὄρα δὴ καὶ τῇδε δτι ἐπειδὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὡσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι

ἡ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θείῳ εἶναι καὶ πότερον τῷ θυητῷ; ἡ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἶν τοὺς ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θυητὸν ἄρχεσθαι τε καὶ δουλεύειν; ἔμοιγε. ποτέρω οὖν ἡ ψυχὴ ἔστιν; δῆλα δή, ὡς Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θυητῷ. σκόπει δή, ἔφη, ὡς Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε [80b] ήμιν συμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὠσαύτῳ κατὰ ταύτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον εἶναι ψυχή, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θυητῷ καὶ πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταύτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὡς φίλε Κέβης, ἡ οὐχ οὔτως ἔχει; οὐκ ἔχομεν. τί οὖν; τούτων οὔτως ἔχόντων ἄρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὖ τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἡ ἐγγύς τι τούτου; πῶς [80c] γὰρ οὐ; ἐννοεῖς οὖν, ἔφη, ἐπειδὴν ἀποθάνῃ ὁ ἀνθρωπός, τὸ μὲν ὄρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὄρατῷ κείμενον, δὲ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ὡς προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν καὶ διαπνεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μέν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα· συμπεσὸν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὕσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλου μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον, ἔνια [80d] δὲ μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἀν σαπῇ, ὁστά τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως ὡς ἐπος εἰπεῖν ἀθάνατά ἐστιν· ἡ οὐ; ναί. ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀιδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἔτερον οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀιδῆ, εἰς Ἀιδου ως ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἴ, ἀν θεὸς θέλη, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἵτεον, αὕτη δὲ δὴ ήμιν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος εὐθὺς διαπεφύσηται καὶ ἀπόλωλεν, ὡς φασιν οἱ πολλοὶ ἀνθρωποι; [80e] πολλοῦ γε δεῖ, ὡς φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὡδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σώματος συνεφέλκουσα, ἄτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸν καὶ συνηθροισμένη αὐτὴν εἰς ἑαυτήν, ἄτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο — τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἡ ὄρθως φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι

St. 81α

[Φαίδων]: τεθνάναι μελετῶσα ῥαδίως· ἡ οὐ τοῦτ' ἀν εἴη μελέτη θανάτου;

St. 82α

[Φαίδων]: παντάπασί γε. οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀιδές ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἱ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὑδαίμονι εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὕσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμυημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ὡς Κέβης, ἡ ἄλλως; οὕτω νὴ Δία, ἔφη ὁ Κέβης. ἐὰν [81b] δέ γε οἷμαι μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἄτε τῷ σώματι ἀεὶ συνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἔρωσα καὶ γοητευομένη ὑπὸ αὐτοῦ ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὕστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθές ἀλλ' ἡ τὸ σωματοειδές, οὖ τις ἀν ἄψαιτο καὶ ἴδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὅμμασι σκοτῶδες καὶ ἀιδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφία αἰρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, οὕτω δὴ [81c] ἔχουσαν οἵει ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι; οὐδὲ ὅπωστιοῦν, ἔφη. ἀλλὰ καὶ διειλημμένην γε οἷμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, δὲ αὐτῇ ἡ ὄμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ συνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε σύμφυτον; πάνυ γε. ἐμβριθές δέ γε, ὡς φίλε, τοῦτο οἰεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· δὲ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατὸν τόπον φόβῳ τοῦ ἀιδοῦς τε καὶ Ἀιδου, ὕσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά [81d] τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἀ δὴ καὶ ὥφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἵα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εῖδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὄρωνται. εἰκός γε, ὡς Σώκρατες. εἰκός μέντοι, ὡς Κέβης· καὶ οὐ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὕσης. καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἔως ἀν τῇ τοῦ [81e] συνεπακολουθοῦντος, τοῦ σωματοειδοῦς, ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα· ἐνδοῦνται δέ, ὕσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἡθη ὅποι' ἄτταν καὶ

μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ. τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὡς Σώκρατες; οἶν τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὅβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διηυλαβημένους εἰς τὰ τῶν δυνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι.

St. 83a

[Φαίδων]: Ἡ οὐκ οἰει; πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις. τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ιεράκων καὶ ἰκτίνων γένη· Ἡ ποῖ ἀν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ἱέναι; ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα. οὐκοῦν, Ἡ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τάλλα Ἡ ἀν ἔκαστα ἵοι κατὰ τὰς αὐτῶν ὀμοιότητας τῆς μελέτης; δῆλον δή, ἔφη· πῶς δ' οὗ; οὐκοῦν εὔδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ίόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν [82b] ἐπιτετηδευκότες, ἥν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ έθους τε καὶ μελέτης γεγονούιαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; πῆ δὴ οὕτοι εὔδαιμονέστατοι; ὅτι τούτους εἰκός ἔστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικὸν καὶ ἡμερον γένος, Ἡ που μελιττῶν Ἡ σφηκῶν Ἡ μυρμήκων, καὶ εἰς ταύτον γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους. εἰκός. εἰς δέ γε Θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ [82c] ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἀλλ' Ἡ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἔνεκα, ὡς ἔταιρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὄρθως φιλόσοφοι ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόσιν αὐταῖς ἑαυτούς, οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὕσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι οὐδὲ αὐτὸις τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὕσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. οὐ γὰρ ἀν πρέποι, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ὁ Κέβης. οὐ [82d] μέντοι μὰ Δία, Ἡ δ' ὅς. τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἄπασιν, ὡς Κέβης, ἐκεῖνοι οἵς τι μέλει τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς ἀλλὰ μὴ σώματι πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες, οὐ κατὰ ταύτα πορεύονται αὐτοῖς ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται, αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἔναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρμῷ ταύτη δὴ τρέπονται ἐκείνη ἐπόμενοι, Ἡ ἐκείνη ὑφηγεῖται. πῶς, ὡς Σώκρατες; ἐγὼ ἐρῶ, ἔφη. γιγνώσκουσι γάρ, Ἡ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς ὅτι [82e] παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν Ἡ φιλοσοφία ἀτεχνῶς διαδεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολημένην, ἀναγκαζομένην δὲ ὕσπερ διὰ εἰργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἔστιν, ὡς ἀν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος συλλήπτωρ εἴη τοῦ δεδέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα Ἡ φιλοσοφίᾳ ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ, ἐνδεικνυμένη ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ Ἡ διὰ τῶν ὄμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ Ἡ διὰ τῶν ὕτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν, δσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν συλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἢ [83b] αὐτὴν αὐτῇ, ὅτι ἀν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸ ταῦτα καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων· ὅτι δ' ἀν δι' ἄλλων σκοπῆ ἐν ἄλλοις ὃν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὄρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὄρᾳ νοητόν τε καὶ ἀιδές. ταύτη οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἔναντιοῦσθαι Ἡ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχὴ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδουνῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη ὅτι, ἐπειδάν τις σφόδρα ἡσθῇ Ἡ φιβηθῇ Ἡ λυπηθῇ Ἡ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν [83c] ὃν ἄν τις οἰηθείη, οἶν Ἡ νοσήσας Ἡ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακῶν καὶ ἔσχατόν ἔστι, τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό. τί τοῦτο, ὡς Σώκρατες; ἔφη ὁ Κέβης. ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἄμα τε ἡσθῆναι σφόδρα Ἡ λυπηθῆναι ἐπί τῷ καὶ ἡγεῖσθαι περὶ ὃ ἀν μάλιστα τοῦτο πάσχῃ, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον· ταῦτα δὲ μάλιστα τὰ ὄρατά· Ἡ οὐ; πάνυ γε. οὐκοῦν [83d] ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος; πῶς δή; ὅτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὕσπερ ἥλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾶ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι ἀπερ ἀν καὶ τὸ σῶμα φῆ. ἐκ γὰρ τοῦ ὄμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν ἀναγκάζεται οἷμαι ὄμότροπός τε καὶ ὄμότροφος γίγνεσθαι καὶ οἴα μηδέποτε εἰς Ἄιδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλὰ ἀεὶ τοῦ σώματος ἀναπλέα ἔξιέναι, ὕστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο [83e] σῶμα καὶ ὕσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων ἄμοιρος εἶναι τῇς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ

μονοειδοῦς συνουσίας. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ω̄ Σώκρατες. τούτων τοίνυν ἔνεκα, ω̄ Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμοι εἰσὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὡν οἱ πολλοὶ ἔνεκά φασιν· ἢ σὺ οἵτι;

St. 84a

[Φαίδων]: οὐ δῆτα ἔγωγε. οὐ γάρ· ἀλλ' οὕτω λογίσαιτ' ἀν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἀν οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι αὐτὴν λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης, αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἐσυτὴν πάλιν αὖ ἔγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ιστὸν μεταχειριζομένης, ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὔσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη [84b] καὶ ὑπ’ ἐκείνου τρεφομένη, ζῆν τε οἰεται οὕτω δεῖν ἔως ἂν ζῇ, καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ, εἰς τὸ συγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινὸν μὴ φοβηθῆ, ταῦτα δ’ ἐπιτηδεύσασα, ω̄ Σιμμία τε καὶ Κέβης, σπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσθεῖσα καὶ διαπομένη οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἥ. σιγὴ [84c] οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ Σωκράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτός τε πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἥν ὁ Σωκράτης, ω̄ς ίδειν ἐφαίνετο, καὶ ήμῶν οἱ πλεῖστοι Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμικρὸν πρὸς ἀλλήλων διελεγέσθην. καὶ ὁ Σωκράτης ίδων αὐτῷ ἥρετο, τί; ἔφη, ύμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς, εἴ γε δή τις αὐτὰ μέλλει ίκανῶς διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν λέγω· εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ [84d] διελθεῖν, εἴ πη ύμῖν φαίνεται βέλτιον ἀν λεχθῆναι, καὶ αὖ καὶ ἐμὲ συμπαραλαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἰεσθε μετ’ ἔμοι εύπορήσειν. καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη· καὶ μήν, ω̄ Σώκρατες, τάληθῆ σοι ἔρω. πάλαι γὰρ ήμῶν ἐκάτερος ἀπορῶν τὸν ἔτερον προσωθεῖ καὶ κελεύει ἐρέσθαι διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν μὲν ἀκοῦσαι, ὄκνεῖν δὲ ὅχλον παρέχειν, μή σοι ἀηδὲς ἥ διὰ τὴν παροῦσαν συμφοράν. καὶ ὃς ἀκούσας ἐγέλασέν τε ἥρεμα καὶ φησιν· Βαβαί, ω̄ Σιμμία· ἥ που χαλεπῶς ἀν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πείσαιμι ω̄ς [84e] οὐ συμφορὰν ἥγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε μηδ’ ύμᾶς δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἥ ἐν τῷ πρόσθεν βίω· καί, ω̄ς ξοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ύμῖν εἶναι τὴν μαντικήν, οὐ̄ ἐπειδὰν αἰσθωνται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ἄδοντες καὶ ἐν

St. 85a

[Φαίδων]: τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἄδουσι, γεγηθότες ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι οὐπέρ εἰσι θεράποντες. οἱ δ’ ἀνθρώποι διὰ τὸ αὐτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταφεύδονται, καὶ φασιν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξάδειν, καὶ οὐ λογίζονται ὅτι οὐδὲν ὅρνεον ἄδει ὅταν πεινῇ ἥ ῥιγῷ ἥ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται, οὐδὲ αὐτὴ ἥ τε ἀηδῶν καὶ χελιδῶν καὶ ὁ ἔποψ, ἢ δή φασι διὰ λύπην θρηνοῦντα ἄδειν. ἀλλ’ οὕτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα [85b] ἄδειν οὕτε οἱ κύκνοι, ἀλλ’ ἄτε οἵμαι τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες, μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν Ἀιδου ἀγαθὰ ἄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἥ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἔγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἥγοῦμαι ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἵερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικήν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου γ’ ἔνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ ἔρωτῶν ὅτι ἀν βούλησθε, ἔως ἀν Αθηναίων ἔωσιν ἀνδρες ἔνδεκα. καλῶς, ἔφη, λέγεις, ω̄ Σιμμίας· καὶ ἔγώ τέ σοι ἔρω ὃ ἀπορῶ, [85c] καὶ αὖ ὅδε, ἥ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. ἔμοι γὰρ δοκεῖ, ω̄ Σώκρατες, περὶ τῶν τοιούτων ἵσως ὕσπερ καὶ σοὶ τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἥ ἀδύνατον εἶναι ἥ παγχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὖ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν καὶ μὴ προαφίστασθαι πρὶν ἀν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἔν γέ τι τούτων διαπράξασθαι, ἥ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει ἥ εὑρεῖν ἥ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ἐπὶ τούτου ὄχούμενον ὕσπερ ἐπὶ σχεδίας κινδυνεύοντα διαπλεύσαι τὸν βίον, εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὄχηματος, ἥ λόγου θείου τινός, διαπορευθῆναι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἐρέσθαι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδ’ ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ ὅτι νῦν οὐκ εἴπον ἄ μοι δοκεῖ. ἔμοι γάρ, ω̄

Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἔμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῶ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ίκανῶς εἰρῆσθαι. καὶ [85e] ὁ **Σωκράτης**, ἵσως γάρ, ἔφη, ὡς ἔταιρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε ὅπῃ δὴ οὐχ ίκανῶς.

St. 86α

[Φαίδων]: ταύτη ἔμοιγε, ἢ δ' ὅς, ἢ δὴ καὶ περὶ ἀρμονίας ἄν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἶποι, ώς ἡ μὲν ἀρμονία ἀόρατον καὶ ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ ἡρμοσμένῃ λύρᾳ, αὐτὴ δὲ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ σύνθετα καὶ γεώδη ἐστὶν καὶ τοῦ θυητοῦ συγγενῆ. ἐπειδὰν οὖν ἡ κατάξῃ τις τὴν λύραν ἡ διατέμη καὶ διαρρήξη τὰς χορδάς, εἴ τις δισχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σύ, ώς ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἀρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπολωλέναι — οὐδεμίᾳ γάρ μηχανὴ ἄν εἴη τὴν μὲν λύραν ἔτι εἶναι διερρωγιών τῶν χορδῶν καὶ τὰς χορδάς θυητοειδεῖς οὔσας, τὴν δὲ ἀρμονίαν ἀπολωλέναι [86b] τὴν τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὄμοφυῃ τε καὶ συγγενῇ, προτέραν τοῦ θυητοῦ ἀπολομένην — ἀλλὰ φαίη ἀνάγκη ἔτι που εἶναι αὐτὴν τὴν ἀρμονίαν, καὶ πρότερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπήσεσθαι πρίν τι ἐκείνην παθεῖν — καὶ γάρ οὖν, ὡς **Σώκρατες**, οἷμαι ἔγωγε καὶ αὐτὸν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτόν τι μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὥσπερ ἐντεταμένου τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ συνεχομένου ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ υγροῦ καὶ τοιούτων τινῶν, κρᾶσιν εἶναι καὶ ἀρμονίαν αὐτῶν [86c] τούτων τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἐπειδὰν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῇ πρὸς ἄλληλα — εἰ οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὔσα ἀρμονία τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῇ τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως ἡ ἐπιταθῇ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυχὴν ἀνάγκη εὐθὺς ὑπάρχει ἀπολωλέναι, καίπερ οὔσαν θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρμονίαι αἱ τ' ἐν τοῖς φθόγγοις καὶ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι, τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἐκάστου πολὺν χρόνον παραμένειν, ἔως [86d] ἂν ἡ κατακαυθῇ ἡ κατασαπῇ — ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν, ἔάν τις ἀξιοὶ κρᾶσιν οὔσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι. διαβλέψας οὖν ὁ **Σωκράτης**, ὥσπερ τὰ πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας, δίκαια μέντοι, ἔφη, λέγει ὁ **Σιμμίας**. εἰ οὖν τις ὡμῶν εύπορώτερος ἔμοι, τί οὐκ ἀπεκρίνατο; καὶ γάρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἀπομένῳ τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀποκρίσεως ἔτι πρότερον κέβητος ἀκοῦσαι τί [86e] αὖ δε ἔγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνου ἔγγενομένου βουλευσώμεθα τί ἐροῦμεν, ἔπειτα δὲ ἀκούσαντας ἡ συγχωρεῖν αὐτοῖς ἔάν τι δοκῶσι προσάρδειν, ἔὰν δὲ μή, οὕτως ἡδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἢ δ' ὅς, ὡς **Κέβης**, λέγε, τί ἦν τὸ σὲ αὖ θρᾶττον ἀπιστίαν παρέχει. λέγω δῆ, ἢ δ' ὅς ὁ **Κέβης**.

St. 87α

[Φαίδων]: ἔμοὶ γάρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, ταύτον ἔγκλημα ἔχειν. ὅτι μὲν γάρ ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάνυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν εἰπεῖν, πάνυ ίκανῶς ἀποδεῖχθαι· ώς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι που ἔστιν, οὐ μοι δοκεῖ τῆδε. ώς μὲν οὐκ **ἰσχυρότερον** καὶ πολυχρονιώτερον ψυχὴ σώματος, οὐ συγχωρῶ τῇ **Σιμμίου ἀντιλήψει** δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τούτοις πάνυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς, ἐπειδὴ ὄρας ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τό γε ἀσθενέστερον ἔτι ὄν; τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σωζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι, εἴ τι λέγω **εἰκόνος** γάρ τινος, ώς ἔοικεν, κάγὼ ὥσπερ **Σιμμίας** δέομαι. ἔμοὶ γάρ δοκεῖ ὄμοίως λέγεσθαι ταῦτα ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἄνθρωπος ἀλλ' ἔστι που σῶς, τεκμήριον δὲ παρέχοιτο **θοιμάτιον** ὃ ἡμιπείχετο αὐτὸς ὑφηνάμενος ὅτι ἔστι σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλεν, καὶ εἴ τις ἀπιστοίη [87c] αὐτῷ, ἀνερωτώῃ πότερον πολυχρονιώτερόν ἔστι τὸ γένος ἀνθρώπου ἡ ἴματίου ἐν χρείᾳ τε ὄντος καὶ φορουμένου, ἀποκριναμένου δῆ τινος ὅτι πολὺ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἵοιτο ἀποδεῖχθαι ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλλον ὅ γε ἄνθρωπος σῶς ἔστιν, ἐπειδὴ τό γε ὄλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλεν. τὸ δ' οἶμαι, ὡς **Σιμμίας**, οὐχ οὕτως ἔχει· σκόπει γάρ καὶ σὺ ἂ λέγω. πᾶς γάρ ἄν υπολάβοι ὅτι εὑηθεῖς λέγει ὁ τοῦτο λέγων· ὃ γάρ ὑφάντης οὕτως πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἴματία καὶ ὑφηνάμενος ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλεν πολλῶν ὄντων, [87d] τοῦ δὲ τελευταίου οἶμαι πρότερος, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἔνεκα ἄνθρωπός ἔστιν ἴματίου φαυλότερον οὐδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν δὲ

ταύτην οἷμαι εἰκόνα δέξαιτ' ἀν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καὶ τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι' ἄν μοι φαίνοιτο λέγειν, ὡς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιόν ἐστι, τὸ δὲ σῶμα ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχρονιώτερον· ἀλλὰ γὰρ ἀν φαίη ἐκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἀλλως τε κἀν πολλὰ ἔτη βιῶ — εἰ γὰρ ἥσοι τὸ σῶμα καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, [87e] ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἀεὶ τὸ κατατριβόμενον ἀνυφαίνοι — ἀναγκαῖον μεντᾶν εἴη, ὅπότε ἀπολλύοιτο ἡ ψυχὴ, τὸ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ τούτου μόνου προτέραν ἀπόλλυσθαι, ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότ' ἥδη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα καὶ ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο.

St. 88a

[Φαίδων]: ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὕπω ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν ὡς ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἔτι που ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἐστιν. εἰ γάρ τις καὶ πλέον ἔτι τῷ λέγοντι ἡ ἢ σὺ λέγεις συγχωρήσειν, δοὺς αὐτῷ μὴ μόνον ἐν τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι ἡμῶν τὰς ψυχάς, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις γενήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὖθις — οὕτω γὰρ αὐτὸς φύσει ἴσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν ἀντέχειν — δοὺς δὲ ταῦτα ἐκεῖνο μηκέτι συγχωροῖ, μὴ οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσιν καὶ τελευτῶσάν γε ἐν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυσθαι, τοῦτο δὲ τὸν θάνατον [88b] καὶ ταύτην τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος ἡ τῇ ψυχῇ φέρει ὀλεθρὸν μηδένα φαίη εἰδέναι — ἀδύνατον γὰρ εἶναι ὀτωροῦν αἰσθέσθαι ἡμῶν — εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θάνατον θαρροῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαρρεῖν, δις ἀν μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι ὅτι ἐστι ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἀνάγκην εἶναι ἀεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει παντάπασιν ἀπόληται. πάντες [88c] οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν ἀηδῶς διετέθημεν, ὡς ὑστερον ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὑστερον μέλλοντα ῥηθῆσεσθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταὶ ἡ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἀπιστα ἦ. νὴ τοὺς θεούς, ὡς Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς [88d] ἔμαυτὸν ἐπέρχεται· τίνι οὖν ἔτι πιστεύσομεν λόγῳ; ὡς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὁν, ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκεν. θαυμαστῶς γάρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται καὶ νῦν καὶ ἀεί, τὸ ἀρμονίαν τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέν με ῥηθεὶς ὅτι καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προσδέδοκτο. καὶ πάνυ δέομαι πάλιν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἄλλου τινὸς λόγου δις με πείσει ὡς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθήσκει ἡ ψυχὴ. λέγε οὖν πρὸς Διὸς πῃ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον; καὶ πότερον κάκεῖνος, [88e] ὥσπερ ὑμᾶς φής, ἔνδηλός τι ἐγένετο ἀχθόμενος ἡ οὐ, ἀλλὰ πράως ἐβοήθει τῷ λόγῳ; ἡ καὶ ίκανῶς ἐβοήθησεν ἡ ἐνδεῶς; πάντα ἡμῖν δίελθε ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα.

St. 89a

[Φαίδων]: καὶ μήν, ὡς Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμάσας Σωκράτη οὐ πώποτε μᾶλλον ἡγάσθην ἡ τότε παραγενόμενος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὅτι λέγοι ἐκεῖνος ἵσως οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλὰ ἔγωγε μάλιστα ἔθαύμασσα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὔμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἐπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ἡσθετο δι πεπόνθεμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἐπειτα ὡς εὖ ἡμᾶς ιάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προύτρεψεν πρὸς τὸ παρέπεσθαί τε καὶ συσκοπεῖν τὸν λόγον. πῶς δῆ; ἐγὼ ἐρῶ. ἔτυχον γὰρ ἐν δεξιᾳ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός, ὃ δὲ ἐπὶ πολὺ ὄψηλοτέρου ἡ ἐγώ. καταψήσας οὖν μου τὴν κεφαλὴν καὶ συμπιέσας τὰς ἐπὶ τῷ αὐχένι τρίχας — εἰώθει γάρ, ὅπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας — Αὔριον δή, ἔφη, ἵσως, ὡς Φαίδων, τὰς καλὰς ταύτας κόμας ἀποκερῆ. ἔσοικεν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Σώκρατες. οὐκ, ἂν γε ἐμοὶ πείθη. ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ. τήμερον, ἔφη, κάγω τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας, ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ [89c] ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ εἴην καὶ με διαφεύγοι ὁ λόγος, ἔνορκον ἀν ποιησαίμην ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἀν νικήσω ἀναμαχόμενος τὸν Σιμίου τε καὶ κέβητος λόγον. ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, πρὸς δύο λέγεται οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς οἰός τε εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἔφη, τὸν Ἰόλεων παρακάλει, ἔως ἔτι φῶς ἐστιν. παρακαλῶ τοίνυν, ἔφην,

ούχ ώς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ώς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ. οὐδὲν διοίσει, ἔφη. ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμέν τι πάθος μὴ πάθωμεν. τὸ ποιον; ἦν δ' ἐγώ. μὴ [89d] γενώμεθα, ἢ δ' ὅς, μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι· ώς οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅτι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἡ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἡ τε γάρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντάπασι γε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἐπειτα ὀλίγον ὕστερον εὔρειν τοῦτον πονηρόν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὐθις ἔτερον· καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθη τις καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα οὖς ἀν ἡγήσαιτο οἰκειοτάτους [89e] τε καὶ ἐταιροτάτους, τελευτῶν δὴ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιές εἶναι τὸ παράπαν. ἡ οὐκ ἡσθησαι σύ πω τοῦτο γιγνόμενον; πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, αἰσχρόν, καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τάνθρωπεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπεχείρει τοῖς ἀνθρώποις;

St. 90a

[Ἐχεκράτης]: εἰ γάρ που μετὰ τέχνης ἔχρητο, ὥσπερ ἔχει οὕτως ἀν ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἑκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους. πῶς λέγεις; ἔφην ἐγώ. ὥσπερ, ἢ δ' ὅς, περὶ τῶν σφόδρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἵτινει τι σπανιώτερον εἶναι ἡ σφόδρα μέγαν ἡ σφόδρα σμικρὸν ἔξευρεῖν ἄνθρωπον ἡ κύνα ἡ ἄλλο ὄτιοῦν; ἡ αὖ ταχὺν ἡ βραδὺν ἡ αἰσχρὸν ἡ καλὸν ἡ λευκὸν ἡ μέλανα; ἡ οὐχὶ ἡσθησαι ὅτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθονα καὶ πολλά; πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν [90b] οἵτινει, ἔφη, εἰ πονηρίας ἀγῶν προτεθείη, πάνυ ἀν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς πρώτους φανῆναι; εἰκός γε, ἦν δ' ἐγώ. εἰκός γάρ, ἔφη. ἀλλὰ ταύτη μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ σοῦ νυνδὴ προάγοντος ἐγὼ ἐφεστόμην, ἀλλ' ἐκείνη, ἦν, ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, κατέπειτα ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδῆς εἶναι, ἐνίστε μὲν ὥν, ἐνίστε δ' οὐκ ὥν, καὶ αὐθις ἔτερος καὶ ἔτερος· — καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ [90c] τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους διατρίψαντες οἴσθ' ὅτι τελευτῶντες οἰονται σοφώτατοι γεγονέναι καὶ κατανευοηκέναι μόνοι ὅτι οὕτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιές οὐδὲ βέβαιον οὕτε τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ ἄνω κάτω στρέφεται καὶ χρόνον οὐδένα ἐν οὐδενὶ μένει. πάνυ μὲν οὖν, ἔφην ἐγώ, ἀληθῆ λέγεις. οὐκοῦν, ὡς Φαίδων, ἔφη, οἰκτρὸν ἄν εἴη τὸ πάθος, εἰ δόντος δὴ τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, [90d] ἐπειτα διὰ τὸ παραγίγνεσθαι τοιούτοις τισὶ λόγοις, τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν ἀληθέσιν εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἐαυτόν τις αἰτιῶτο μηδὲ τὴν ἐαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν διὰ τὸ ἀλγεῖν ἄσμενος ἐπὶ τοὺς λόγους ἀφ' ἐαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσαιτο καὶ ἡδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν τοὺς λόγους διατελοῦ, τῶν δὲ ὄντων τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στερηθείη. νὴ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ, οἰκτρὸν δῆτα. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, τοῦτο εὐλαβηθῶμεν, καὶ μὴ παρίωμεν [90e] εἰς τὴν ψυχὴν ώς τῶν λόγων κινδυνεύει οὐδὲν ὑγιές εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅτι ἡμεῖς οὕπια ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλὰ ἀνδριστέον καὶ προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν, σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἐπειτα βίου παντὸς ἔνεκα, ἐμοὶ δὲ

St. 91a

[Ἐχεκράτης]: αὐτοῦ ἔνεκα τοῦ θανάτου, ώς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀπαίδευτοι φιλονίκως. καὶ γάρ ἐκεῖνοι ὅταν περί του ἀμφισβητῶσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν ἀν ὁ λόγος ἢ οὐ φροντίζουσιν, ὅπως δὲ ἂ αὐτοὶ ἔθεντο ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσιν, τοῦτο προθυμοῦνται. καὶ ἐγώ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν· οὐ γάρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἂ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμήσομαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ δὲ μάλιστα δόξει οὕτως ἔχειν. [91b] λογίζομαι γάρ, ως φίλε ἐταῖρε — θέασαι ώς πλεονεκτικῶς — εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἂ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδέν ἐστι τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτον γε τὸν χρόνον αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἥττον τοῖς παροῦσιν ἀηδῆς ἔσομαι ὁδυρόμενος, ἡ δὲ ἄνοιά μοι αὐτῇ οὐ συνδιατελεῖ — κακὸν γάρ ἀν ἦν — ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἀπολεῖται. παρεσκευασμένος δή, ἔφη, ως Σιμμία τε καὶ Κέβης, ούτωσὶ ἔρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον· ύμεις μέντοι, ἀν ἐμοὶ πείθησθε, σμικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, συνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε, εὐλαβούμενοι ὅπως

μὴ ἐγὼ ὑπὸ προθυμίας ἄμα ἐμαυτόν τε καὶ ὑμᾶς ἔξαπατήσας, ὥσπερ μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπών οἰχήσομαι. ἀλλ’ ἵτεον, ἔφη. πρῶτον με ὑπομνήσατε ἂν ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμυημένος. Σιμμίας μὲν γάρ, ὡς ἐγῶμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται μὴ ἡ ψυχὴ σμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον [91d] ὃν τοῦ σώματος προαπολλύηται ἐν ἀρμονίας εἴδει οὔσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμοὶ συγχωρεῖν, πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος, ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις κατατρίψασα ἡ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλιποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ἡ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὅλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γε ἀεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν παύεται. ἄρα ἀλλ’ ἡ ταῦτ’ ἐστίν, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἢ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι; συνωμολογείτην [91e] δὴ ταῦτ’ εἶναι ἄμφω. πότερον οὖν, ἔφη, πάντας τοὺς ἐμπροσθε λόγους οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μὲν, τοὺς δ’ οὕ; τοὺς μὲν, ἐφάτην, τοὺς δ’ οὕ.

St. 92a

[Φαίδων]: τί οὖν, ἡ δ’ ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου λέγετε ἐν ὧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμυησιν εἶναι, καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθι πρότερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχὴν, πρὶν ἐν τῷ σώματι ἐνδεθῆναι; ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Κέβης, καὶ τότε θαυμαστῶς ὡς ἐπείσθην ὑπ’ αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ. καὶ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω, καὶ πάνυ ἀν θαυμάζοιμι εἴ μοι περί γε τούτου ἄλλο ποτέ τι δόξειεν. καὶ ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ἀνάγκη σοι, ἔφη, ὡς ξένε Θηβαῖς, ἀλλὰ δόξαι, ἔανπερ μείνῃ ἥδε ἢ οἵησις, τὸ ἀρμονίαν μὲν εἶναι σύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἀρμονίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων συγκεῖσθαι· οὐ γάρ που ἀποδέξῃ γε σαυτοῦ [92b] λέγοντος ὡς πρότερον ἦν ἀρμονία συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι. ἢ ἀποδέξῃ; οὐδαμῶς, ἔφη, ὡς Σωκράτες. αἰσθάνη οὖν, ἡ δ’ ὅς, ὅτι ταῦτά σοι συμβαίνει λέγειν, ὅταν φῆς μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἰδός τε καὶ σῶμα ἀφικέσθαι, εἶναι δὲ αὐτὴν συγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων; οὐ γάρ δὴ ἀρμονία γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν ὡς ἀπεικάζεις, ἀλλὰ πρότερον καὶ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ οἱ [92c] φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίγνονται, τελευταῖον δὲ πάντων συνίσταται ἡ ἀρμονία καὶ πρῶτον ἀπόλλυται. οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνω πῶς συνάσπεται; οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας. καὶ μήν, ἡ δ’ ὅς, πρέπει γε εἴπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ συνωδῷ εἶναι καὶ τῷ περὶ ἀρμονίας. πρέπει γάρ, ἔφη ὁ Σιμμίας. οὗτος τοίνυν, ἔφη, σοὶ οὐ συνωδός· ἀλλ’ ὅρα πότερον αἰρῆ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμυησιν εἶναι ἡ ψυχὴν ἀρμονίαν; πολὺ μᾶλλον, ἔφη, ἐκεῖνον, ὡς Σωκράτες. ὅδε μὲν γάρ μοι [92d] γέγονεν ἄνευ ἀποδείξεως μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας, ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις σύνοιδα οὔσιν ἀλαζόσιν, καὶ ἂν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται, εὖ μάλα ἔξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμυησεως καὶ μαθήσεως λόγος δι’ ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἴρηται. ἐρρήθη γάρ που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὥσπερ αὐτῆς ἐστιν ἡ οὔσια ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ δὲ ἐστιν ἐγὼ [92e] δὲ ταῦτην, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ίκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμαι. ἀνάγκη οὖν μοι, ὡς ἔοικε, διὰ ταῦτα μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος ὡς ψυχή ἐστιν ἀρμονία. τί δέ, ἡ δ’ ὅς, ὡς Σιμμία, τῇδε;

St. 93a

[Φαίδων]: δοκεῖ σοι ἀρμονίᾳ ἡ ἄλλη τινὶ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν ἡ ὡς ἀν ἐκεῖνα ἔχῃ ἐξ ὧν ἀν συγκέηται; οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὡς ἐγῶμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ’ ἂν ἐκεῖνα ἡ ποιη ἢ πάσχη; συνέφη. οὐκ ἄρα ἡγεῖσθαι γε προσήκει ἀρμονίαν τούτων ἐξ ὧν ἀν συντεθῆ, ἀλλ’ ἔπεσθαι. συνεδόκει. πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἀρμονία κινηθῆναι ἀν ἡ φθέγξασθαι ἡ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς αὐτῆς μέρεσιν. πολλοῦ μέντοι, ἔφη. τί δέ; οὐχ οὕτως ἀρμονία πέφυκεν εἶναι ἐκάστη ἀρμονία ὡς ἀν ἀρμοσθῆ; οὐ μανθάνω, ἔφη. ἡ οὐχί, ἡ δ’ ὅς, ἀν μὲν μᾶλλον ἀρμοσθῆ καὶ ἐπὶ πλέον, εἴπερ [93b] ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι, μᾶλλόν τε ἀν ἀρμονία εἴη καὶ πλείων, εἰ δ’ ἡττόν τε καὶ ἐπ’ ἔλαττον, ἡττων τε καὶ ἐλάττων; πάνυ γε. ἡ οὖν ἔστι τοῦτο περὶ ψυχῆν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον μᾶλλον ἐτέρας ψυχῆς ἐπὶ πλέον καὶ μᾶλλον ἡ ἐπ’ ἔλαττον καὶ ἡττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχὴν; οὐδὲ ὀπωστιοῦν, ἔφη. φέρε δή, ἔφη, πρὸς Διός· λέγεται ψυχὴ ἡ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθή, ἡ δὲ ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν καὶ [93c] εἶναι κακή; καὶ ταῦτα ἀληθῶς λέγεται; ἀληθῶς μέντοι. τῶν

οῦν θεμένων ψυχὴν ἀρμονίαν εἶναι τί τις φήσει ταῦτα ὅντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἀρμονίαν αὖ τινα ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἀρμονίᾳ οὕση ἄλλην ἀρμονίαν, τὴν δὲ ἀνάρμοστου αὐτήν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἄλλην; οὐκ ἔχω ἔγωγ', ἔφη ὁ Σιμμίας, εἰπεῖν· δῆλον δ' ὅτι τοιαῦτ' ἄττ' ἀν λέγοι ὁ ἐκεῖνος ὑποθέμενος. ἀλλὰ [93d] προωμολόγηται, ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἡττον ἔτέραν ἔτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι· τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἐπὶ πλέον μηδ' ἡττον μηδ' ἐπ' ἔλαττον ἔτέραν ἔτέρας ἀρμονίαν ἀρμονίας εἶναι. Ἡ γάρ; πάνυ γε. τὴν δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἡττον ἀρμονίαν οὔσαν μήτε μᾶλλον μήτε ἡττον ἡρμόσθαι· ἔστιν οὕτως; ἔστιν. Ἡ δὲ μήτε μᾶλλον μήτε ἡττον ἡρμοσμένη ἔστιν ὅτι πλέον ἡ ἔλαττον ἀρμονίας μετέχει, Ἡ τὸ ίσον; τὸ ίσον. ούκοῦν ψυχὴ ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδ' ἡττον ἄλλη ἄλλης [93e] αὐτὸ τοῦτο, ψυχή, ἔστιν, οὐδὲ δὴ μᾶλλον οὐδὲ ἡττον ἡρμοστα; οὕτω. τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα οὐδὲν πλέον ἀναρμοστίας οὐδὲ ἀρμονίας μετέχοι ἄν; οὐ γὰρ οὗν. τοῦτο δ' αὖ πεπονθυῖα ἄρ' ἄν τι πλέον κακίας Ἡ ἀρετῆς μετέχοι ἔτέρα ἔτέρας, εἴπερ ἡ μὲν κακία ἀναρμοστία, Ἡ δὲ ἀρετὴ ἀρμονία εἴη; οὐδὲν πλέον.

St. 94a

[Φαίδων]: μᾶλλον δέ γέ που, ὡς Σιμμία, κατὰ τὸν ὄρθὸν λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθέξει, εἴπερ ἀρμονία ἔστιν· ἀρμονία γάρ δήπου παντελῶς αὐτὸ τοῦτο οὕσα, ἀρμονία, ἀναρμοστίας οὕποτ' ἀν μετάσχοι. οὐ μέντοι. οὐδέ γε δήπου ψυχή, οὕσα παντελῶς ψυχή, κακίας. πῶς γὰρ ἔκ γε τῶν προειρημένων; ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται, εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο, ψυχαί, εἶναι. ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὡς Σώκρατες. Ἡ καὶ καλῶς δοκεῖ, Ἡ δ' ὅς, οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἀν [94b] ταῦτα ὁ λόγος εἰ ὄρθὴ ἡ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἀρμονίαν εἶναι; οὐδ' ὀπωστιοῦν, ἔφη. τί δέ; Ἡ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀνθρώπῳ πάντων ἔσθ' ὅτι ἄλλο λέγεις ἄρχειν Ἡ ψυχὴν ἄλλως τε καὶ φρόνιμον; οὐκ ἔγωγε. πότερον συγχωροῦσαν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα πάθεσιν Ἡ καὶ ἐναντιουμένην; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον καύματος ἐνόντος καὶ δίψους ἐπὶ τούναντίον ἔλκειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνούσης ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν, καὶ ἄλλα μυρία που ὄρῶμεν [94c] ἐναντιουμένην τὴν ψυχὴν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα· Ἡ οὕ; πάνυ μὲν οὗν. ούκοῦν αὖ ὥμολογήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν μήποτ' ἀν αὐτήν, ἀρμονίαν γε οὔσαν, ἐναντία ἄδειν οἵς ἐπιτείνοιτο καὶ χαλῶτο καὶ ψάλλοιτο καὶ ἄλλο ὅτιοῦν πάθος πάσχοι ἔκεινα ἐξ ὡν τυγχάνοι οὕσα, ἄλλ' ἐπεσθαι ἔκεινοις καὶ οὕποτ' ἀν ἡγεμονεύειν; ὥμολογήσαμεν, ἔφη· πῶς γὰρ οὕ; τί οὗν; νῦν οὐ πᾶν τούναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμονεύουσά τε ἔκεινων πάντων ἐξ ὡν φησί τις αὐτὴν εἶναι, [94d] καὶ ἐναντιουμένη ὀλίγου πάντα διὰ παντὸς τοῦ βίου καὶ δεσπόζουσα πάντας τρόπους, τὰ μὲν χαλεπώτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τὰ τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικήν, τὰ δὲ πραότερον, καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦσα, τὰ δὲ νουθετοῦσα, ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὄργαις καὶ φόβοις ὡς ἄλλη οὕσα ἄλλω πράγματι διαλεγομένη; οἷόν που καὶ Ὁμηρος ἐν Ὁδυσσείᾳ πεποίηκεν, οὐ λέγει τὸν Ὁδυσσέα·

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἡνίπαπε μύθῳ·

[Φαίδων]: [94e]

τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Hom. Od 20.17-18

[Φαίδων]: ἄρ' οἵει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον ὡς ἀρμονίας αὐτῆς οὕσης καὶ οἴας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων, ἄλλ' οὐχ οἴας ἄγειν τε ταῦτα καὶ δεσπόζειν, καὶ οὕσης αὐτῆς πολὺ θειοτέρου τινὸς πράγματος Ἡ καθ' ἀρμονίαν; νὴ Δία, ὡς Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ.

St. 95a

[Φαίδων]: οὐκ ἄρα, ὡς ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῆ καλῶς ἔχει ψυχὴν ἀρμονίαν τινὰ φάναι εἶναι· οὕτε γὰρ ἄν, ὡς ξοικεν, Ὁμήρω θείω ποιητῇ ὥμολογοῖμεν οὕτε αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς. ἔχει οὕτως, ἔφη. εἴεν δή,

ἡ δ' ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν Ἀρμονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς Ἰλεά πως, ὡς ἔοικε, μετρίως γέγονεν· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου, ἔφη, ὡς Κέβης, πῶς ἱλασόμεθα καὶ τίνι λόγῳ; σύ μοι δοκεῖς, ἔφη ὁ Κέβης, ἐξευρήσειν· τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἀρμονίαν θαυμαστῶς μοι εἶπες ὡς παρὰ δόξαν. Σιμμίου γάρ λέγοντος ὅτε ἡπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον εἴ [95b] τι ἔξει τις χρήσασθαι τῷ λόγῳ αὐτοῦ· πάνυ οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν εὐθὺς τὴν πρώτην ἔφοδον οὐ δέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταῦτα δὴ οὐκ ἀν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι. ὡγαθέ, ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ μέγα λέγε, μή τις ἡμῖν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ Θεῷ μελήσει, ἡμεῖς δὲ Ὄμηρικῶς ἐγγὺς ίόντες πειρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὃν ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν [95c] τε καὶ ἀθάνατον οὔσαν, εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἡγούμενος ἀποθανῶν ἐκεῖ εὗ πράξειν διαφερόντως ἦτορ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἔτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἡλίθιον θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀποφαίνειν ὅτι ισχυρόν τί ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδές καὶ ἦν ἔτι πρότερον, πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι, οὐδὲν κωλύειν φῆς πάντα ταῦτα μηνύειν ἀθανασίαν μὲν μή, ὅτι δὲ πολυχρόνιόν τέ ἔστιν ψυχὴ καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον ὅσον χρόνον καὶ ἥδει τε καὶ ἔπραττεν πολλὰ ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐδέν [95d] τι μᾶλλον ἦν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὃσπερ νόσος· καὶ ταλαιπωρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῷη καὶ τελευτῶσά γε ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρειν δὲ δὴ φῆς οὐδὲν εἴτε ἄπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἴτε πολλάκις, πρὸς γε τὸ ἔκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκει γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μηδὲ ἔχοντι λόγου διδόναι ὡς [95e] ἀθάνατόν ἔστι. τοιαῦτ' ἄττα ἔστιν, οἷμαι, ὡς Κέβης, ἀ λέγεις· καὶ ἔξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα μή τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἴ τέ τι βούλει, προσθῆς ἦτορ ἀφέλης. καὶ ὁ Κέβης, ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι, ἔφη, οὕτε ἀφελεῖν οὕτε προσθεῖναι δέομαι· ἔστι δὲ ταῦτα ἄ λέγω. ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχὼν καὶ πρὸς ἑαυτόν τι σκεψάμενος, οὐ φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, ὡς Κέβης, ζητεῖς· ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν αἵτίαν διαπραγματεύσασθαι.

St. 96α

[Φαίδων]: ἔγὼ οὖν σοι δίειμι περὶ αὐτῶν, ἐὰν βούλῃ, τά γε ἐμὰ πάθη· ἔπειτα ἂν τί σοι χρήσιμον φαίνηται ὃν ἀν λέγω, πρὸς τὴν πειθῶ περὶ ὃν δὴ λέγεις χρήση. ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, βούλομαι γε. ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἔγὼ γάρ, ἔφη, ὡς Κέβης, νέος ὡν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας ἦν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ιστορίαν· ὑπερήφανος γάρ μοι ἔδοκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἐκάστου, διὰ τί γίγνεται ἔκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι. καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν [96b] ἄνω κάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε· ἄρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβη, ὡς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα συντρέφεται; καὶ πότερον τὸ αἷμά ἔστιν ὡς φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀνὴρ ἢ τὸ πῦρ; ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δὲ ἐγκέφαλός ἔστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὄραν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἡρεμεῖν, κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην; καὶ αὖ τούτων τὰς φθορᾶς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανόν τε [96c] καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυῆς εἶναι ὡς οὐδὲν χρῆμα. τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ίκανόν· ἔγὼ γὰρ ἄ καὶ πρότερον σαφῶς ἡπιστάμην, ὡς γε ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς σκέψεως οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ταῦτα ἄ πρὸ τοῦ ὥμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν καὶ διὰ τί ἄνθρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ὥμην πρὸ τοῦ παντὶ δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν· [96d] ἐπειδὰν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρξὶ σάρκες προσγένωνται, τοῖς δὲ ὄστοῖς ὄστα, καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῶν οἰκεῖα ἐκάστοις προσγένηται, τότε δὴ τὸν ὄλιγον ὅγκον ὅντα ὕστερον πολὺν γεγονέναι, καὶ οὕτω γίγνεσθαι τὸν σμικρὸν ἀνθρωπον μέγαν. οὕτως τότε ὥμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. σκέψαι δὴ καὶ τάδε ἔτι. ὥμην γὰρ ίκανῶς μοι δοκεῖν, ὀπότε τις φαίνοιτο ἀνθρωπος παραστὰς μέγας σμικρῷ μείζων εἶναι [96e] αὐτῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἵππος ἵππου· καὶ ἔτι γε τούτων ἐναργέστερα, τὰ δέκα μοι ἔδοκει τῶν ὀκτὼ πλέονα εἶναι διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσεῖναι, καὶ τὸ δίπηχο τοῦ πηχυαίου μεῖζου εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν. νῦν δὲ δὴ, ἔφη ὁ Κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ

αύτῶν;

St. 97a

[Φαίδων]: πόρρω που, ἔφη, νὴ Δία ἐμὲ εἶναι τοῦ οἰεσθαι περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὡς ἐπειδὴν ἐνὶ τις προσθῇ ἔν, ἢ τὸ ἐν ὦ προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθέν, ἢ τὸ προστεθὲν καὶ ὡ προσετέθη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἐτέρου τῷ ἐτέρῳ δύο ἐγένετο· θαυμάζω γὰρ εἰ ὅτε μὲν ἐκάτερον αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἐν ἄρα ἐκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἡστην τότε δύο, ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὕτη ἄρα αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο τοῦ δύο γενέσθαι, ἢ σύνοδος τοῦ πλησίου ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε ὡς ἔάν τις ἐν διασχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι ὡς αὕτη αὖ αἰτία γέγονεν, ἢ σχίσις, τοῦ δύο γεγονέναι· ἐναντία γὰρ γίγνεται [97b] ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι. τότε μὲν γὰρ ὅτι συνήγετο πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο ἔτερον ἔτερῳ, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἔτερον ἀφ' ἔτερου. οὐδέ γε δι' ὅτι ἐν γίγνεται ὡς ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἐμαυτόν, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν ἐνὶ λόγῳ δι' ὅτι γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου, ἀλλά τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτον δὲ οὐδαμῆ προσίεμαι. ἀλλ' ἀκούσας μέν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος, [97c] καὶ λέγοντος ὡς ἄρα νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτη δὴ τῇ αἰτίᾳ ἡσθην τε καὶ ἔδοξε μοι τρόπον τινὰ εῦ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον, καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τόν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν καὶ ἔκαστον τιθέναι ταύτη ὅπη ἀν βέλτιστα ἔχῃ· εἰ οὖν τις βούλοιτο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἔκαστου ὅπη γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπη βέλτιστον αὐτῷ ἐστιν ἢ εἶναι ἢ ἄλλο [97d] διοινύ πάσχειν ἢ ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀνθρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκείνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὴ λογιζόμενος ἄσμενος ηὔρηκέναι ὥμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν δυντῶν κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καί μοι φράσειν πρῶτον μὲν πότερον ἢ γῆ πλατεῖά ἐστιν ἢ στρογγύλη, [97e] ἐπειδὴ δὲ φράσειν, ἐπεκδιηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμεινον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτήν, ἐπεκδιηγήσεσθαι ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἴ μοι

St. 98a

[Φαίδων]: ταῦτα ἀποφαίνοι, παρεσκευάσμην ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας ἄλλο εῖδος.

St. 99a

[Φαίδων]: καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευάσμην ὡσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τροπῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἔκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἢ πάσχει. οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτὸν ὥμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστὶν [98b] ὥσπερ ἔχει· ἔκαστω οὖν αὐτῶν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ κοινῇ πᾶσι τὸ ἔκαστω βέλτιστον ὥμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγήσεσθαι ἀγαθόν· καὶ οὐκ ἀν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάνυ σπουδῇ λαβὼν τὰς βίβλους ὡς τάχιστα οἵος τ' ἢ ἀνεγίγνωσκον, ἵν' ὡς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον. ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς ἐλπίδος, ὡς ἐταῖρε, ὧχόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προϊὼν καὶ ἀναγιγνώσκων ὅρῳ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν [98c] τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὅδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καί μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι ὥσπερ ἀν εἴ τις λέγων ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει νῷ πράττει, κάπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἔκαστων ὡν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι σύγκειται μου τὸ σῶμα ἐξ ὄστῶν καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὄστα ἐστιν στερεὰ καὶ διαφυάς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα οἷα ἐπιτείνεσθαι καὶ [98d] ἀνίεσθαι, περιαμπέχοντα τὰ ὄστα μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ δέρματος ὃ συνέχει αὐτά· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὄστῶν ἐν ταῖς αὐτῶν συμβολαῖς χαλῶντα καὶ συντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαι που ποιεῖ οἶόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν συγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ

διαλέγεσθαι ὑμῖν ἔτέρας τοιαύτας **αἰτίας** λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἄκοὰς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα [98e] **αἰτιώμενος**, ἀμελήσας τὰς ὡς ἀληθῶς **αἰτίας** λέγειν, ὅτι, ἐπειδὴ **Ἀθηναίοις** ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ **καταψηφίσασθαι**, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ **βέλτιον** αὐτὸν δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ **δικαιότερον παραμένοντα** ὑπέχειν τὴν **δίκην** ἥν ἀν κελεύσωσιν· ἐπεὶ νὴ τὸν **κύνα**, ὡς ἔγῳμαι, πάλαι ἀν ταῦτα τὰ **νεῦρα** καὶ τὰ **όστα** ἡ περὶ **Μέγαρα** ἡ **Βοιωτοὺς** ἥν, ὑπὸ δόξης **φερόμενα** τοῦ **βελτίστου**, εἰ μὴ **δικαιότερον** ὥμην καὶ **κάλλιον** εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῇ **πόλει δίκην** ἥντιν' ἀν τάττῃ. ἀλλ' **αἴτια** μὲν τὰ **τοιαῦτα** καλεῖν λίαν **ἄτοπον**. εἰ δέ τις λέγοι ὅτι ἄνευ τοῦ τὰ **τοιαῦτα** ἔχειν καὶ **όστα** καὶ **νεῦρα** καὶ δόσα **ἄλλα** ἔχω οὐκ ἀν **οἴός** τ' ἡ ποιεῖν τὰ **δόξαντά** μοι, ἀληθῆ ἀν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἂν ποιῶ, καὶ ταῦτα **νῷ πράττων**, ἀλλ' οὐ τῇ [99b] τοῦ **βελτίστου αἱρέσει, πολλὴ** ἀν καὶ **μακρὰ ράθυμία** εἶη τοῦ **λόγου**. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι **οἴόν** τ' εἶναι ὅτι **ἄλλο** μέν τι **ἔστι τὸ αἴτιον τῷ ὄντι**, **ἄλλο** δὲ ἔκεινο ἄνευ οὗ τὸ **αἴτιον** οὐκ ἀν ποτ' εἴη **αἴτιον**. δ δῆ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ **πολλοὶ ὕσπερ** ἐν **σκότει, ἀλλοτρίῳ ὄνόματι** προσχρώμενοι, ὡς **αἴτιον** αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μέν τις **δίνην περιτιθεὶς** τῇ **γῇ** ὑπὸ τοῦ **οὐρανοῦ** μένειν δὴ **ποιεῖ** τὴν **γῆν**, ὁ δὲ **ὕσπερ** **καρδόπιων πλατείᾳ βάθρον** τὸν **άέρα** **ὑπερείδει**. τὴν [99c] δὲ τοῦ ὡς **οἴόν** τε **βέλτιστα** αὐτὰ τεθῆναι **δύναμιν** οὔτω νῦν **κείσθαι**, ταύτην οὔτε **ζητοῦσιν** οὔτε **τινὰ οἴονται** δαιμονίαν **ἰσχὺν** ἔχειν, ἀλλὰ **ἡγοῦνται τούτου Ἀτλαντα** ἀν ποτε **ἰσχυρότερον** καὶ **ἀθανατώτερον** καὶ μᾶλλον **ἄπαντα συνέχοντα** **ἔξευρεῖν**, καὶ ὡς ἀληθῶς τὸ **ἀγαθὸν** καὶ δέον **συνδεῖν** καὶ συνέχειν οὐδὲν **οἴονται**. ἐγὼ μὲν οὖν τῆς **τοιαύτης αἰτίας** ὅπη ποτὲ **ἔχει μαθητής ὀτουοῦν ἥδιστ'** ἀν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης **ἐστερήθην** καὶ οὕτ' αὐτὸς **εύρεῖν** οὔτε παρ' **ἄλλου μαθεῖν οἴός** τε **ἐγενόμην**, τὸν **δεύτερον πλοῦν** [99d] ἐπὶ τὴν τῆς **αἰτίας ζήτησιν** ἡ πεπραγμάτευμαι βούλει **σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὡς Κέβης;** **ὑπερφυῶς** μὲν οὖν, **ἔφη,** ὡς βούλομαι. ἔδοξε τοίνυν μοι, ἡ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ **ἀπειρήκη** τὰ **ὄντα σκοπῶν**, δεῖν εὐλαβηθῆναι μὴ πάθοιμι **ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες** καὶ **σκοπούμενοι πάσχουσιν**· διαφθείρονται γάρ που **ἔνιοι τὰ ὄμματα, ἔὰν μὴ ἐν ὕδατι** ἡ τινι [99e] **τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα αὐτοῦ.** **τοιοῦτόν τι καὶ ἔγω διενοήθην, καὶ ἔδεισα μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθείην βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι καὶ **ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν** **ἀπτεσθαι αὐτῶν.** ἔδοξε δὴ μοι **χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταψυγόντα** ἐν **ἔκεινοις σκοπεῖν** τῶν **ὄντων τὴν ἀλήθειαν.****

St. 100a

[Φαίδων]: **ἴσως μὲν οὖν ὡς είκάζω τρόπον** τινὰ ούκ **ἔοικεν** οὐ γὰρ πάνυ **συγχωρῶ** τὸν ἐν τοῖς **λόγοις σκοπούμενον** τὰ **ὄντα** ἐν **εἰκόσι** μᾶλλον **σκοπεῖν** ἡ τὸν ἐν τοῖς **ἔργοις**. ἀλλ' οὖν δὴ ταύτη γε **ἄρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἐκάστοτε λόγον** δὸν ἀν **κρίνω ἐρρωμενέστατον** εἶναι, ἢ μὲν ἄν μοι δοκῇ τούτῳ **συμφωνεῖν** τίθημι ὡς ἀληθῆ **ὄντα**, καὶ περὶ **αἰτίας** καὶ περὶ τῶν **ἄλλων ἀπάντων** **ὄντων**, ἢ δ' ἀν μῆ, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον **εἴπεῖν** ἢ λέγω· οἵμαι γάρ σε νῦν οὐ **μανθάνειν**. οὐ μὰ τὸν **Δία, ἔφη ὁ Κέβης**, οὐ σφόδρα. ἀλλ', [100b] ἡ δ' ὅς, ὡδε λέγω, οὐδὲν **καινόν**, ἀλλ' **ἄπερ ἀεί τε ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ** οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. **ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας** τὸ **εἶδος** δὲ πεπραγμάτευμαι, καὶ εἴμι πάλιν ἐπ' **ἔκεινα τὰ πολυθρύλητα** καὶ **ἄρχομαι ἀπ' ἔκεινων, ὑποθέμενος** εἶναί τι **καλὸν αὐτὸν καθ' αὐτὸν καὶ ἀγαθὸν** καὶ **μέγα καὶ τάλλα πάντα**. ἢ εἴ μοι δίδωσ τε καὶ **συγχωρεῖς** εἶναι ταῦτα, **ἔλπίζω σοι ἐκ τούτων τὴν αἰτίαν** **ἐπιδείξειν** καὶ **ἀνευρήσειν** ὡς **ἀθάνατον** ἡ **ψυχή**. ἀλλὰ [100c] μήν, **ἔφη ὁ Κέβης**, ὡς διδόντος σοι οὐκ ἀν **φθάνοις περαίνων. σκόπει δή, ἔφη,** τὰ **ἔξης ἔκεινοις** ἔάν σοι **συνδοκῇ** **ὕσπερ** ἐμοί. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τι **ἔστιν** **ἄλλο καλὸν** πλὴν αὐτὸ τὸ **καλόν**, οὐδὲ δι' ἐν **ἄλλο καλὸν** εἶναι ἡ διότι μετέχει **ἔκεινου τοῦ καλοῦ** καὶ **πάντα** δὴ οὔτως λέγω. τῇ **τοιᾶδε αἰτίᾳ συγχωρεῖς; συγχωρῶ, ἔφη.** οὐ τοίνυν, ἡ δ' ὅς, **ἔτι μανθάνω** οὐδὲ δύναμαι τὰς **ἄλλας αἰτίας** τὰς **σοφὰς ταύτας γιγνώσκειν**· ἀλλ' **ἔάν τις μοι λέγῃ δι'** [100d] ὅτι **καλόν** **ἔστιν** **ότιούν**, ἡ **χρῶμα εύανθες** **ἔχον** ἡ **σχῆμα** ἡ **ἄλλο** **ότιοῦν** τῶν **τοιούτων**, τὰ μὲν **ἄλλα χαίρειν** ἔω, — **ταράττομαι** γὰρ ἐν τοῖς **ἄλλοις πᾶσι** — τοῦτο δὲ **ἀπλῶς** καὶ **ἀτέχνως** καὶ **ἴσως εὐήθως** **ἔχω παρ' ἐμαυτῷ**, ὅτι οὐκ **ἄλλο τι ποιεῖ** αὐτὸ **καλὸν** ἡ ἡ **ἔκεινου τοῦ καλοῦ** εἴτε **παρουσία** εἴτε **κοινωνία** εἴτε **ὅπη δὴ καὶ ὅπως προσγενομένη**· οὐ γὰρ **ἔτι τοῦτο δισχυρίζομαι**, ἀλλ' ὅτι τῷ **καλῷ πάντα τὰ καλὰ γίγνεται καλά.** τοῦτο γάρ μοι **δοκεῖ ἀσφαλέστατον** εἶναι καὶ

έμαυτῷ ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλῳ, καὶ τούτου ἔχόμενος ἡγοῦμαι [100e] οὐκ ἂν ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὁτιοῦν ἄλλῳ ἀποκρίνασθαι ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ γίγνεται καλά· Ἡ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; δοκεῖ. καὶ μεγέθει ἄρα τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι τὰ ἐλάττω ἐλάττω; ναί.

St. 101a

[Φαίδων]: οὐδὲ σὺ ἄρ' ἂν ἀποδέχοιο εἴ τίς τινα φαίη ἔτερον ἐτέρου τῇ κεφαλῇ μείζω εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, ἀλλὰ διαμαρτύροιο ἂν ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ ὅτι τὸ μείζον πᾶν ἔτερον ἐτέρου οὐδενὶ ἄλλῳ μείζον ἔστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μείζον, διὰ τὸ μέγεθος, τὸ δὲ ἐλαττὸν οὐδενὶ ἄλλῳ ἐλαττὸν ἢ σμικρότητι, καὶ διὰ τοῦτο ἐλαττὸν, διὰ τὴν σμικρότητα, φοβούμενος οἶμαι μή τίς σοι ἐναντίος λόγος ἀπαντήσῃ, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῆς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μείζον μείζον εἶναι καὶ τὸ ἐλαττὸν ἐλαττὸν, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ σμικρῷ οὕσῃ τὸν μείζω [101b] μείζω εἶναι, καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, τὸ σμικρῷ τινι μέγαν τινὰ εἶναι· ἢ οὐκ ἂν φοβοῖο ταῦτα; καὶ ὁ Κέβης γελάσας, ἔγωγε, ἔφη. οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλήθος; καὶ τὸ δίπτηχο τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μείζον εἶναι ἀλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος. πάνυ γ', ἔφη. τί δέ; ἐνὶ ἐνὸς προστεθέντος τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ [101c] δύο γενέσθαι ἢ διασχισθέντος τὴν σχίσιν οὐκ εὐλαβοῖο ἂν λέγειν; καὶ μέγα ἂν βιώης ὅτι οὐκ οἶσθα ἄλλως πως ἔκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὸν τῆς ιδίας οὐσίας ἐκάστου οὗ ἂν μετάσχῃ, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν, καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος δ ἂν μέλλῃ ἐν ἔσεσθαι, τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐώης ἀν χαίρειν, παρεὶς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαυτοῦ σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιώκ αν, τὸ λεγόμενον, [101d] τὴν σαυτοῦ σκιὰν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἔχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἀν. εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἐώης ἀν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο ἔως ἀν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὄφρηθέντα σκέψαιο εἴ σοι ἄλλήλοις συμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ· ἔπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὡσαύτως ἀν διδοίης, ἄλλην αὖ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος ἥτις τῶν ἄνωθεν βελτίστη φαίνοιτο, ἔως [101e] ἐπί τι ίκανὸν ἔλθοις, ἅμα δὲ οὐκ ἀν φύροιο ὡσπερ οἱ ἀντιλογικοὶ περὶ τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἔξ ἐκείνης ὡρμημένων, εἴπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὔρεῖν; ἐκείνοις μὲν γάρ ἵσως οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς· ίκανοὶ γάρ ὑπὸ σοφίας δόμοῦ πάντα κυκῶντες δόμως δύνασθαι αὐτοὶ αὐτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ', εἴπερ εἰ τῶν φιλοσόφων,

St. 102a

[Φαίδων]: οἶμαι ἀν ώς ἐγὼ λέγω ποιοῖς. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὅ τε Σιμμίας ἄμα καὶ ὁ Κέβης. νὴ Δία, ὦ Φαίδων, είκότως γε· θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ ώς ἐναργῶς τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι εἰπεῖν ἐκείνος ταῦτα. πάνυ μὲν οὖν, ω Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔδοξεν. καὶ γάρ ήμιν τοῖς ἀποῦσι, νῦν δὲ ἀκούουσιν. ἄλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;

St. 103a

[Ἐχεκράτης]: ώς μὲν ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα συνεχωρήθη, καὶ ώμολογεῖτο εἶναι τι ἔκαστον τῶν εἰδῶν καὶ τούτων τάλλα μεταλαμβάνοντα αὐτῶν τούτων τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἥρωτα, εἰ δή, ἢ δ' ὅς, ταῦτα οὕτως λέγεις, ἄρ' οὐχ, ὅταν Σιμμίαν Σωκράτους φῆς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τότ' εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφότερα, καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα; ἔγωγε. ἀλλὰ γάρ, ἢ δ' ὅς, ὄμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκράτους οὐχ ώς τοῖς ρήμασι λέγεται οὕτω καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχειν; [102c] οὐ γάρ που πεφυκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν τούτω, τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει δ τυγχάνει ἔχων· οὐδ' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν ὅτι Σωκράτης ὁ Σωκράτης ἔστιν, ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει δ Σωκράτης πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος; ἀληθῆ. οὐδέ γε αὖ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων ἔστιν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει δ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα; ἔστι ταῦτα. οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὧν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν [102d] τὴν

σμικρότητα ύπεχων, τῷ δὲ τὸ μέγεθος τῆς **σμικρότητος** παρέχων ύπερέχον. καὶ ἅμα μειδιάσας, ἔσικα, ἔφη, καὶ συγγραφικῶς ἐρεῖν, ἀλλ' οὖν ἔχει γέ που ὡς λέγω. συνέφη. λέγω δὴ τοῦδ' ἔνεκα, βουλόμενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον αὐτὸ τὸ **μέγεθος** οὐδέποτ' ἔθέλειν ἅμα μέγα καὶ **σμικρὸν** εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν **μέγεθος** οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ **σμικρὸν** οὐδ' ἔθέλειν ύπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν τὸ ἔτερον, ἥ φεύγειν καὶ ύπεκχωρεῖν ὅταν αὐτῷ προσίη [102e] τὸ ἐναντίον, τὸ **σμικρόν**, ἥ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολαέναι· ύπομένον δὲ καὶ δεξαμενον τὴν **σμικρότητα** οὐκ ἔθέλειν εἶναι ἔτερον ἥ ὅπερ ἦν. ὕσπερ ἐγὼ δεξάμενος καὶ ύπομείνας τὴν **σμικρότητα**, καὶ ἔτι ὧν ὅσπερ εἰμί, οὗτος ὁ αὐτὸς **σμικρός** είμι· ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκεν μέγα ὃν **σμικρὸν** εἶναι· ὡς δ' αὕτως καὶ τὸ **σμικρὸν** τὸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἔθέλει ποτὲ μέγα γίγνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐναντίων, ἔτι ὃν ὅπερ ἦν, ἅμα τούναντίον γίγνεσθαι τε καὶ εἶναι, ἀλλ' ἥτοι ἀπέρχεται ἥ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ τῷ **παθήματι**. παντάπασιν, ἔφη ὁ **Κέβης**, οὕτω φαίνεται μοι. καί τις εἴπε τῶν παρόντων ἀκούσας — ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι — πρὸς **Θεῶν**, οὐκ ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομένων ὡμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ **μεῖζον** γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ **μείζονος** τὸ **ἔλαττον**, καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἥ γένεσις τοῖς ἐναντίοις, ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι ὅτι τοῦτο οὐκ ἀν ποτε γένοιτο. καὶ ὁ **Σωκράτης** παραβαλὼν τὴν **κεφαλὴν** καὶ ἀκούσας, [103b] ἀνδρικῶς, ἔφη, ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι ἐννοεῖς τὸ διαφέρον τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον πρᾶγμα γίγνεσθαι, νῦν δέ, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἐστῶ ἐναντίον οὐκ ἀν ποτε γένοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γάρ, ὡς φίλε, περὶ τῶν ἔχοντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ, νῦν δὲ περὶ ἐκείνων αὐτῶν ὧν ἔνόντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὄνομαζόμενα· αὐτὰ [103c] δ' ἐκεῖνα οὐκ ἀν ποτέ φαμεν ἐθελῆσαι γένεσιν ἀλλήλων δεξασθαι. καὶ ἅμα βλέψας πρὸς τὸν **Κέβητα** εἴπεν, ἄρα μή που, ὡς **Κέβης**, ἔφη, καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν ὧν ὅδε εἴπεν; οὐδ' αὖ, ἔφη ὁ **Κέβης**, οὕτως ἔχω· καίτοι οὔτι λέγω ὡς οὐ πολλά με ταράττει. συνωμολογήκαμεν ἄρα, ἥ δ' ὅς, ἀπλῶς τοῦτο, μηδέποτε **ἐναντίον** ἐστῶ τὸ ἐναντίον ἐσεσθαι. παντάπασιν, ἔφη. ἔτι δή μοι καὶ τόδε **σκέψαι**, ἔφη, εἰ ἄρα συνωμολογήσεις. θερμόν τι καλεῖς καὶ **ψυχρόν**; ἔγωγε. ἄρ' ὅπερ **χιόνα** καὶ **πῦρ**; μὰ [103d] **Δί'** οὐκ ἔγωγε. ἀλλ' ἔτερόν τι **πυρὸς** τὸ **θερμὸν** καὶ ἔτερόν τι **χιόνος** τὸ **ψυχρόν**; ναί. ἀλλὰ τόδε γ' οἷμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε **χιόνα** γ' οὖσαν δεξαμένην τὸ **θερμόν**, ὕσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, ἔτι ἐσεσθαι ὅπερ ἦν, **χιόνα** καὶ **θερμόν**, ἀλλὰ προσιόντος τοῦ **θερμοῦ** ἥ ύπεκχωρήσειν αὐτῷ ἥ ἀπολεῖσθαι. πάνυ γε. καὶ τὸ **πῦρ** γε αὖ προσιόντος τοῦ **ψυχροῦ** αὐτῷ ἥ ύπεξιέναι ἥ ἀπολεῖσθαι, οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν δεξαμενον τὴν **ψυχρότητα** ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, **πῦρ** καὶ **ψυχρόν**. ἀληθῆ, [103e] ἔφη, λέγεις. ἔστιν ἄρα, ἥ δ' ὅς, περὶ **ἔντα** τῶν **τοιούτων**, ὕστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ **εἶδος** ἀξιοῦσθαι τοῦ αὐτοῦ ὄνόματος εἰς τὸν ἀεὶ **χρόνον**, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι δὲ ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου **μορφὴν** ἀεί, ὅτανπερ ἦ. ἔτι δὲ ἐν τῷδε **ἴσως** ἔσται **σαφέστερον** ὃ λέγω· τὸ γὰρ **περιττὸν** ἀεί που δεῖ τούτου τοῦ **ὄνόματος** τυγχάνειν ὅπερ νῦν λέγομεν· ἥ οὐ; πάνυ γε.

St. 104a

[Φαίδων]: ἄρα μόνον τῶν **ὄντων** — τοῦτο γὰρ ἐρωτῶ — ἥ καὶ ἄλλο τι δὲ ἔστι μὲν οὐχ ὅπερ τὸ **περιττόν**, ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἐστῶ **ὄνόματος** καὶ τοῦτο καλεῖν ἀεὶ διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι ὕστε τοῦ **περιττοῦ** μηδέποτε ἀπολείπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἶνον καὶ ἥ **τριὰς** πέπονθε καὶ ἄλλα πολλά. **σκόπει** δὲ περὶ τῆς **τριάδος**. ἄρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς **ὄνόματι** ἀεὶ προσαγορευτέα εἶναι καὶ τῷ τοῦ **περιττοῦ**, ὄντος οὐχ ὅπερ τῆς **τριάδος**; ἀλλ' ὅμως οὕτως πέφυκε καὶ ἥ **τριὰς** καὶ ἥ **πεμπτὰς** καὶ ὁ **ἡμισυς** τοῦ **ἀριθμοῦ** ἄπας, ὕστε οὐκ [104b] ὧν ὅπερ τὸ **περιττὸν** ἀεὶ **ἔκαστος** αὐτῶν **ἔστι** **περιττός**. καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ **τέτταρα** καὶ ἄπας δὲ ἔτερος αὖ **στίχος** τοῦ **ἀριθμοῦ** οὐκ ὧν ὅπερ τὸ **ἄρτιον** ὅμως **ἔκαστος** αὐτῶν **ἄρτιός** **ἔστιν** ἀεὶ. συγχωρεῖς ἥ οὐ; πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη. δὲ τοίνυν, ἔφη, βούλομαι δηλῶσαι, ἀθρει. ἔστιν δὲ τόδε, ὅτι φαίνεται οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ **ἐναντία** ἀλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ **ὄντα** ἀλλήλοις **ἐναντία** ἔχει ἀεὶ **τάναντία**, οὐδὲ ταῦτα **ἔοικε** **δεχομένοις** ἐκείνην τὴν **ἰδέαν** ἥ ἀν τῇ ἐν αὐτοῖς ούσῃ **ἐναντία** ἥ, ἀλλ' ἐπιούσης αὐτῆς ἥτοι ἀπολλόμενα ἥ ύπεκχωροῦντα. ἥ οὐ φήσομεν τὰ **τρία** καὶ ἀπολεῖσθαι πρότερον καὶ ἄλλο ὅτιον πείσεσθαι, πρὶν ύπομεῖναι ἔτι **τρία** **ὄντα** **ἄρτια**

γενέσθαι; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. οὐδὲ μήν, ἢ δ' ὅς, ἐναντίον γέ ἐστι δυὰς τριάδι. οὐ γὰρ οὖν. οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἰδῆ τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἄττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. βούλει οὖν, ἢ δ' ὅς, ἐὰν οἷοί τ' ὥμεν, ὄρισώμεθα ὅποια ταῦτά ἐστιν; πάνυ γε. ἄρ' [104d] οὖν, ἔφη, ὡς Κέβης, τάδε εἶη ἄν, ἢ ὅτι ἀν κατάσχῃ μὴ μόνον ἀναγκάζει τὴν αὐτοῦ ιδέαν αὐτὸ διχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίου αὐτῷ ἀεί τινος; πῶς λέγεις; ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν. οἶσθα γὰρ δίπου ὅτι ἀν ἢ τῶν τριῶν ιδέα κατάσχῃ, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι ἀλλὰ καὶ περιττοῖς. πάνυ γε. ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δῆ, φαμέν, ἢ ἐναντία ιδέα ἐκείνη τῇ μορφῇ ἢ ἀν τοῦτο ἀπεργάζηται οὐδέποτε ἀν ἔλθοι. οὐ γάρ. εἰργάζετο δέ γε ἢ περιττή; ναί. ἐναντία δὲ ταύτη ἢ τοῦ ἀρτίου; ναί. ἐπὶ [104e] τὰ τρία ἄρα ἢ τοῦ ἀρτίου ιδέα οὐδέποτε ἥξει. οὐ δῆτα. ἄμοιρα δὴ τοῦ ἀρτίου τὰ τρία. ἄμοιρα. ἀνάρτιος ἄρα ἢ τριάς. ναί.

St. 105a

[Φαίδων]: ὃ τοίνυν ἐλεγον ὄρίσασθαι, ποῖα οὐκ ἐναντία τινὶ ὄντα ὅμως οὐ δέχεται αὐτό, τὸ ἐναντίον — οἷον οὖν ἢ τριάς τῷ ἀρτίῳ οὐκ ὄσα ἐναντία οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται, τὸ γὰρ ἐναντίον ἀεὶ αὐτῷ ἐπιφέρει, καὶ ἢ δυὰς τῷ περιττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ καὶ ἄλλα πάμπολλα — ἀλλ' ὅρα δὴ εἰ οὕτως ὄριζῃ, μὴ μόνον τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἀν ἐπιφέρῃ τι ἐναντίον ἐκείνῳ, ἔφ' ὅτι ἀν αὐτὸ ἱη, αὐτὸ τὸ ἐπιφέρον τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα μηδέποτε δέξασθαι. πάλιν δὲ ἀναμιμήσκου· οὐ γὰρ χείρον πολλάκις ἀκούειν. τὰ πέντε τὴν τοῦ ἀρτίου οὐ δέξεται, οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον. τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλω ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν τοῦ [105b] περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ δὴ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ τάλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἡμισυ, τὴν τοῦ ὄλου, καὶ τριτημόριον αῦ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ἔπη τε καὶ συνδοκεῖ σοι οὕτως. πάνυ σφόδρα καὶ συνδοκεῖ, ἔφη, καὶ ἔπομα. πάλιν δή μοι, ἔφη, ἐξ ἀρχῆς λέγε. καὶ μή μοι ὃ ἀν ἐρωτῶ ἀποκρίνου, ἀλλὰ μιμούμενος ἐμέ. λέγω δὴ παρ' ἦν τὸ πρῶτον ἐλεγον ἀπόκρισιν, τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν οὖν λεγομένων ἄλλην ὄρων ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ ἔροιο με ω ἀν τί ἐν τῷ σώματι ἐγγένηται θερμὸν ἔσται, οὐ τὴν ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ ἀπόκρισιν ἐκείνην τὴν ἀμαθῆ, ὅτι ω ἀν θερμότης, ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τῶν οὖν, ὅτι ω ἀν πῦρ· οὐδὲ ἀν ἔρη ω ἀν σώματι τί ἐγγένηται νοσήσει, οὐκ ἐρῶ ὅτι ω ἀν νόσος, ἀλλ' ω ἀν πυρετός· οὐδ' ω ἀν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται περιττὸς ἔσται, οὐκ ἐρῶ ω ἀν περιττότης, ἀλλ' ω ἀν μονάς, καὶ τάλλα οὕτως. ἀλλ' ὅρα εἰ ἡδη ἰκανῶς οἶσθ' ὅτι βούλομαι. ἀλλὰ πάνυ ἰκανῶς, ἔφη. ἀποκρίνου δή, ἢ δ' ὅς, ω ἀν τί ἐγγένηται σώματι ζῶν ἔσται; ωι ἀν ψυχή, ἔφη. οὐκοῦν [105d] ἀεὶ τοῦτο οὕτως ἔχει; πῶς γὰρ οὐχί; ἢ δ' ὅς. ψυχὴ ἄρα ὅτι ἀν αὐτὴ κατάσχῃ, ἀεὶ ἥκει ἐπ' ἐκεῖνο φέρουσα ζωήν; ἥκει μέντοι, ἔφη. πότερον δ' ἔστι τι ζωῆ ἐναντίον ἢ οὐδέν; ἔστιν, ἔφη. τί; Θάνατος. οὐκοῦν ψυχὴ τὸ ἐναντίον ω αὐτὴ ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μή ποτε δέξηται, ως ἐκ τῶν πρόσθεν ὠμολόγηται; καὶ μάλα σφόδρα, ἔφη ὁ Κέβης. τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἀρτίου ιδέαν τί νυνδὴ ὠνομάζομεν; ἀνάρτιον, ἔφη. τὸ δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἀν μουσικὸν μὴ δέχηται; ἄμουσον, [105e] ἔφη, τὸ δὲ ἀδίκιον. εἴεν· ὃ δ' ἀν θάνατον μὴ δέχηται τί καλοῦμεν; ἀθάνατον, ἔφη. οὐκοῦν ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον; οὕ αθάνατον ἄρα ψυχὴ. ἀθάνατον. εἴεν, ἔφη· τοῦτο μὲν δὴ ἀποδεδεῖχθαι φῶμεν; ἢ πῶς δοκεῖ; καὶ μάλα γε ἰκανῶς, ω σώκρατες.

St. 106a

[Φαίδων]: τί οὖν, ἢ δ' ὅς, ως Κέβης; εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνωλέθρω εἶναι, ἄλλο τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα ἀν ἦν; πῶς γὰρ οὔ; οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ ἀθερμὸν ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὅπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπάγοι, ὑπεξήει ἀν ἡ χιῶν οὖσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἀν ἀπώλετό γε, οὐδ' αὖ ὑπομένουσα ἐδέξατο ἀν τὴν θερμότητα. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ως δ' αὐτῶς οἵμαι καν εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον ἦν, ὅπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπήει, οὐποτ' ἀν ἀπεσβέννυτο οὐδ' ἀπώλλυτο, ἀλλὰ σῶν ἀπελθὸν ὠχετο. ἀνάγκη, ἔφη. οὐκοῦν [106b] καὶ ὡδε, ἔφη, ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἔστιν, ἀδύνατον ψυχὴ, ὅταν θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἱη, ἀπόλλυσθαι θάνατον μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέξεται οὐδὲ ἔσται τεθνηκαί, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδέ γ' αῦ τὸ περιττόν, οὐδὲ δὴ πῦρ ψυχρόν, οὐδέ γε ἢ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἀν τις, ἄρτιον μὲν τὸ

περιττὸν μὴ γίγνεσθαι ἐπιόντος τοῦ ἀρτίου, ὥσπερ ὡμολόγηται, ἀπολομένου [106c] δὲ αὐτοῦ ἀντ' ἔκεινου ἄρτιον γεγονέναι; τῷ ταῦτα λέγοντι οὐκ ἀν ἔχοιμεν διαμαχέσασθαι ὅτι οὐκ ἀπόλλυται· τὸ γὰρ ἀνάρτιον οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν, ρᾳδίως ἀν διεμαχόμεθα ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἀρτίου τὸ περιττὸν καὶ τὰ τρία οἴχεται ἀπιόντα· καὶ περὶ πυρὸς καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἀν διεμαχόμεθα. ἡ οὖ; πάνυ μὲν οὖν. οὔκον καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἀν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι [106d] καὶ ἀνώλεθρος· εἰ δὲ μή, ἄλλου ἀν δέοι λόγου. ἀλλ' οὐδὲν δεῖ, ἔφη, τούτου γε ἔνεκα· σχολῇ γὰρ ἀν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ τό γε ἀθάνατον ἀίδιον ὃν φθορὰν δέξεται. ὁ δέ γε θεός οἶμαι, ἔφη ὁ σωκράτης, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἴ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστιν, παρὰ πάντων ἀν ὁμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. παρὰ πάντων μέντοι νὴ Δί', ἔφη, ἀνθρώπων τέ γε καὶ ἔτι μᾶλλον, ὡς ἐγῶμαι, παρὰ θεῶν. ὅπότε [106e] δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχὴ ἡ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἀν εἴη; πολλὴ ἀνάγκη. ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἀνθρωπὸν τὸ μὲν θυητόν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπίον, ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ. φαίνεται.

St. 107a

[Φαίδων]: παντὸς μᾶλλον ἄρα, ἔφη, ὡς Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὃντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν Ἀιδου. οὔκουν ἔγωγε, ὡς Σωκράτες, ἔφη, ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' εἰ δή τι Σιμμίας ὅδε ἡ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὗ ἔχει μὴ κατασιγήσαι· ὡς οὐκ οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἡ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἡ τι εἰπεῖν ἡ ἀκοῦσαι. ἀλλὰ μήν, ἡ δ' δος ὁ Σιμμίας, οὐδ' αὐτὸς ἔχω ἔτι ὅπῃ ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομένων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὃν [107b] οἱ λόγοι εἰσίν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἔμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων. οὐ μόνον γ', ἔφη, ὡς Σιμμία, ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ταῦτα τε εὗ λέγεις καὶ τάς γε ὑποθέσεις τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· καὶ ἔὰν αὐτὰς ἰκανῶς διέλητε, ὡς ἐγῶμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον δυνατὸν μάλιστ' ἀνθρώπῳ ἐπακολουθῆσαι· κὰν τοῦτο αὐτὸ σαφὲς γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ἀλλὰ [107c] τόδε γ', ἔφη, ὡς ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἰπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ὧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειν ἀν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγῆ, ἔρμαιον ἀν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἄμ' ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἀν [107d] εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποψυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἀιδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἀ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἡ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἔκεισε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἔκαστον ὁ ἔκάστου δαίμων, ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὕτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δῆ τινα τόπουν, οἱ δεῖ τοὺς συλλεγέντας διαδικασμένους εἰς Ἀιδου πορεύεσθαι [107e] μετὰ ἡγεμόνος ἔκεινου ὡς δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἔκεισε πορεύσαι· τυχόντας δὲ ἔκει ὃν δὴ τυχεῖν καὶ μείναντας δὲν χρὴ χρόνον ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμῶν κομίζει ἐν πολλαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις.

St. 108a

[Φαίδων]: ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει· ἔκεινος μὲν γὰρ ἀπλῆν οἷμόν φησιν εἰς Ἀιδου φέρειν, ἡ δ' οὕτε ἀπλῇ οὕτε μία φαίνεται μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἀν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γάρ πού τις ἀν διαμάρτοι οὐδαμόσε μιᾶς ὄδοιο οὔσης. νῦν δὲ ἔοικε σχίσεις τε καὶ τριόδους πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν θυσιῶν τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρόμενος λέγω. ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρονιμος ψυχὴ ἔπειται τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δ' ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἴπον, περὶ ἔκεινο πολὺν χρόνον [108b] ἐπτοημένη καὶ περὶ τὸν ὄρατὸν τόπον, πολλὰ ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βίᾳ καὶ μόγις ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη. ἀφικομένην δὲ θθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καὶ τι πεποιηκύιαν τοιοῦτον, ἡ φόνων ἀδίκων ἡμένην ἡ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα

είργασμένην, ἂ τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὅντα, ταύτην μὲν ἄπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται καὶ οὕτε συνέμπορος οὕτε ἡγεμών ἐθέλει γίγνεσθαι, αὐτὴ δὲ [108c] πλανᾶται ἐν πάσῃ ἔχομένη ἀπορίᾳ ἥντιν δῆ τινες χρόνοι γένουνται, ὃν ἐλθόντων ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτὴν πρέπουσαν οἰκησιν· ἡ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦσα, καὶ συνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ὕκησεν τὸν αὐτὴν ἐκάστη τόπον προσήκοντα. εἰσὶν δὲ πολλοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῆς γῆς τόποι, καὶ αὐτὴ οὕτε οἵα οὕτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς ἐγὼ ὑπὸ τινος πέπεισμαι. καὶ [108d] ὁ Σιμμίας, πῶς ταῦτα, ἔφη, λέγεις, ὦ Σώκρατες; περὶ γάρ τοι γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δῆ ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα ἢ σὲ πείθει· ἡδέως οὖν ἀνὰ ἀκούσαιμι. ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἢ γ' ἐστίν· ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἡ κατὰ τὴν Γλαύκου τέχνην, καὶ ἄμα μὲν ἐγὼ ἵσως ούδ' ἀνοίξω τε εἴην, ἄμα δέ, εἰ καὶ ἡπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμός, ὦ Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἔξαρκειν. τὴν μέντοι ιδέαν τῆς γῆς οίαν πέπεισμαι [108e] εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς οὐδέν με κωλύει λέγειν.

St. 109a

[Φαίδων]: ἀλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρκεῖ. πέπεισμαι τοίνυν, ἡ δ' ὅς, ἐγὼ ὡς πρῶτον μέν, εἰ ἐστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερῆς οὔσα, μηδὲν αὐτῇ δεῖν μήτε ἀέρος πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμιᾶς τοιαύτης, ἀλλὰ ίκανην εἶναι αὐτὴν ἵσχειν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἐστῶ πάντη καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ίσορροπίαν· ίσόρροπον γάρ πρᾶγμα ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἔξει μᾶλλον ούδ' ἡττον οὐδαμόσε κλιθῆναι, ὁμοίως δ' ἔχον ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἡ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. καὶ ὥρθως γε, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἔτι τοίνυν, ἔφη, πάμμεγά τι εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς [109b] μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινι μορίῳ, ὥσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἡ βατράχους περὶ τὴν θάλατταν οίκοῦντας, καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖσι τοιούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοῖλα καὶ παντοδαπὰ καὶ τὰς ιδέας καὶ τὰ μεγέθη, εἰς ἢ συνερρυηκέναι τό τε ὅδωρ καὶ τὴν ὁμίχλην καὶ τὸν ἀέρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ κεῖσθαι τῷ οὐρανῷ ἐν ὥπερ ἐστὶ τὰ ἄστρα, δὸν δῆ αἱθέρα ὄνομάζειν τοὺς [109c] πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων λέγειν· οὖν δῆ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ συρρεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οίκοῦντας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λεληθέναι καὶ οἰεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὥσπερ ἀν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἰοιτό τε ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὅδατος ὥρῶν τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ δὲ βραδυτῆτά [109d] τε καὶ ἀσθένειαν μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος μηδὲ ἐωρακῶς εἴη, ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ὃν τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλου ἀκηκοῶς εἴη τοῦ ἐωρακότος. ταύτον δῆ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οίκοῦντας γὰρ ἐν τινι κοίλῳ τῆς γῆς οἰεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὅντος τὰ ἄστρα χωροῦντα· τὸ δὲ εἶναι ταύτον, ὑπ' [109e] ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος οὐχ οἷον τε εἶναι ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἐσχατον τὸν ἀέρα· ἐπεί, εἴ τις αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι ἡ πτηνὸς γενόμενος ἀνάπτοιτο, κατιδεῖν ἀν ανακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ίχθύες ἀνακύπτοντες ὥρωσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἀν τινα καὶ τὰ ἔκει κατιδεῖν, καὶ εἰ ἡ φύσις ίκανὴ εἴη ἀνασχέσθαι θεωροῦσα, γνῶναι ἀν δτι ἔκεινός ἐστιν ὁ ἀληθῶς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθινὸν φῶς

St. 110a

[Φαίδων]: καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ. ἡδε μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ ἄπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε διεφθαρμένα ἐστὶν καὶ καταβεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἀλμῆς, καὶ οὕτε φύεται ἄξιον λόγου οὐδὲν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὕτε τέλειον ὡς ἐπος εἰπεῖν οὐδέν εἶτι, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροί εἰσιν, δπου ἀν καὶ ἡ γῆ ἡ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι ούδ' ὀπωστιοῦν ἄξια. ἔκεινα δὲ αὖ τῶν παρ' ἡμῖν πολὺ ἀν ἔτι πλέον φανείη διαφέρειν· εἰ [110b] γὰρ δῆ καὶ μῦθον λέγειν καλόν, ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σιμμία, οἴα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὅντα. ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἡδέως ἀν ἀκούσαιμεν. λέγεται τοίνυν, ἔφη, ὦ ἔταῖρε, πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτὴ ιδεῖν, εἴ τις ἄνωθεν θεῶτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη,

χρώμασιν διειλημμένη, ὅν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι **χρώματα** ὥσπερ **δείγματα**, οἵς δὴ οἱ γραφῆς καταχρῶνται. [110c] ἐκεῖ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων ἡ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἀλουργῇ εἶναι καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῆ, τὴν δὲ ὄση λευκὴ γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων συγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἔτι πλειόνων καὶ καλλιόνων ἡ ὅσα ἡμεῖς ἐωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐτῆς, **ὅδατός** τε καὶ **άέρος** ἔκπλεα ὄντα, [110d] **χρώματός** τι εἶδος παρέχεσθαι στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ, ὥστε ἐν τι αὐτῆς εἶδος συνεχὲς ποικίλου φαντάζεσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ οὕση τοιαύτῃ ἀνὰ λόγον τὰ φυόμενα φύεσθαι, δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς **καρπούς**· καὶ αὖ τὰ ὅρη ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὴν τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὅν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα μόρια, σάρδιά τε καὶ **ἰάσπιδας** καὶ σμαράγδους καὶ [110e] πάντα τὰ τοιαύτα· ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅτι οὐ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι τούτων καλλίω. τὸ δ' αἴτιον τούτου εἶναι ὅτι ἐκεῖνοι οἱ λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διεφθαρμένοι ὥσπερ οἱ ἐνθάδες ὑπὸ σηπεδόνος καὶ ἄλμης ὑπὸ τῶν δεῦρο συνερρυηκότων, ἢ καὶ λίθοις καὶ γῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ζῷοις τε καὶ φυτοῖς αἰσχη τε καὶ νόσους παρέχει.

St. 111a

[Φαίδων]: τὴν δὲ γῆν αὐτὴν **κεκοσμήσθαι** τούτοις τε **ἄπασι** καὶ ἔτι **χρυσῷ** τε καὶ **ἀργύρῳ** καὶ τοῖς ἄλλοις αὖ τοῖς **τοιούτοις**. ἐκφανῇ γὰρ αὐτὰ πεφυκέναι, ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς, ὥστε αὐτὴν **ἰδεῖν** εἶναι **θέαμα εύδαιμόνων θεατῶν**. **Ζῶα δ' ἐπ' αὐτῇ εἶναι** ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ περὶ τὸν **άέρα** ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν **θάλατταν**, τοὺς δ' ἐν **νήσοις** ἀς περιρρεῖν τὸν **άέρα** πρὸς τῇ **ἡπείρῳ** οὕσας· καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ **ὕδωρ** τε καὶ ἡ **θάλαττά** ἐστι πρὸς τὴν **ἡμετέραν χρείαν**, τοῦτο ἐκεῖ τὸν [111b] **άέρα**, ὃ δὲ ἡμῖν **ἄήρ**, ἐκείνοις τὸν **αἰθέρα**. τὰς δὲ **ῷρας** αὐτοῖς **κρᾶσιν** ἔχειν τοιαύτην ὥστε ἐκείνους **ἀνόσους** εἶναι καὶ **χρόνον** τε **ζῆν** πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε, καὶ ὅψει καὶ **άκοῃ** καὶ φρουρήσει καὶ **πᾶσι** τοῖς **τοιούτοις** ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ **αὐτῇ ἀποστάσει** ἥπερ **ἄήρ** τε **ὕδατος** ἀφέστηκεν καὶ **αἰθήρ** **άέρος** πρὸς **καθαρότητα**. καὶ δὴ καὶ **θεῶν** **ἄλση** τε καὶ **ἰερὰ αὐτοῖς** εἶναι, ἐν οἷς τῷ ὄντι **οἰκητὰς θεοὺς** εἶναι, καὶ **φήμας** τε καὶ **μαντείας** καὶ **αἰσθήσεις** τῶν **θεῶν** καὶ **τοιαύτας συνουσίας** [111c] γίγνεσθαι αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τόν γε **ἥλιον** καὶ **σελήνην** καὶ **ἄστρα** **όρασθαι** ὑπ' αὐτῶν οἴσα **τυγχάνει** ὄντα, καὶ τὴν **ἄλλην εύδαιμονίαν** τούτων ἀκόλουθον εἶναι. καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφυκέναι καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν· **τόπους δ'** ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ **ἔγκοιλα** αὐτῆς κύκλω περὶ ὅλην πολλούς, τοὺς μὲν **βαθυτέρους** καὶ **ἀναπεπταμένους** μᾶλλον ἡ ἐν ᾧ ἡμεῖς **οἰκοῦμεν**, τοὺς δὲ **βαθυτέρους** ὄντας τὸ **χάσμα** αὐτοὺς **ἐλαττὸν** ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν **τόπου**, [111d] ἐστι δ' οὓς καὶ **βραχυτέρους** τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ **πλατυτέρους**. τούτους δὲ πάντας ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους **συντετρησθαί** τε πολλαχῇ καὶ κατὰ **στενότερα** καὶ **εύρυτερα** καὶ **διεξόδους** ἔχειν, ἣ πολὺ μὲν **ὕδωρ** ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὥσπερ εἰς **κρατῆρας**, καὶ ἀενάων **ποταμῶν** ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ **θερμῶν** **ὑδάτων** καὶ **ψυχρῶν**, πολὺ δὲ **πῦρ** καὶ **πυρὸς** μεγάλους **ποταμούς**, πολλοὺς δὲ **ὑγροῦ πηλοῦ** καὶ **καθαρωτέρου** καὶ **βορβορωδεστέρου**, ὥσπερ [111e] ἐν **Σικελίᾳ** οἱ πρὸ τοῦ **ῥύακος** πηλοῦ ῥέοντες **ποταμοὶ** καὶ αὐτὸς ὁ **ῥύαξ**· ὅν δὴ καὶ **ἐκάστους τοὺς τόπους** **πληροῦσθαι**, ὡς ἂν **ἐκάστοις τύχη** **ἐκάστοτε** ἡ **περιρροὴ** γιγνομένη. ταῦτα δὲ **πάντα κινεῖν** ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ **αἰώραν** τινὰ **ἐνοῦσαν** ἐν τῇ γῇ· ἐστι δὲ **ἄρα αὐτῇ ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε** τινά.

St. 112a

[Φαίδων]: **ἔν τι τῶν χασμάτων** τῆς γῆς **ἄλλως** τε **μέγιστον** **τυγχάνει** **ὄν** καὶ **διαμπερὲς τετρημένον** **δι'** **ὅλης τῆς γῆς**, **τοῦτο** **ὅπερ θυμηρός** εἶπε, **λέγων** **αὐτό**

τῇλε μάλ', ἦχι **βάθιστον** ὑπὸ **χθονός** ἐστι **βέρεθρον**.

Hom. II. 8.14

[Φαίδων]: **ὁ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν**. εἰς γὰρ τοῦτο

τὸ χάσμα συρρέουσί τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσιν· γίγνονται δὲ ἔκαστοι τοιοῦτοι δι' οἵας ἀν καὶ τῆς γῆς ρέωσιν. ἡ δὲ αἰτία [112b] ἔστιν τοῦ ἐκρεῖν τε ἐντεῦθεν καὶ εἰσρεῖν πάντα τὰ ρέυματα, ὅτι πυθμένα οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸν ταύτον ποιεῖ· συνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς ὄρμήσῃ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπὶ τάδε, καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ τε καὶ ἀναπνεῖ ρέον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ συναιωρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινούς τινας ἀνέμους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται καὶ εἰσὶον [112c] καὶ ἔξιόν. ὅταν τε οὖν ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα τὰ ρέυματα διὰ τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες· ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὄρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ αὐθις, τὰ δὲ πληρωθέντα ρεῖ διὰ τῶν ὁχετῶν καὶ διὰ τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἔκαστα ἀφικνούμενα, εἰς οὓς ἔκάστοις ὥδοποίηται, θαλάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς καὶ κρήνας ποιεῖ· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δυόμενα κατὰ [112d] τῆς γῆς, τὰ μὲν μακροτέρους τόπους περιελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους καὶ βραχυτέρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ μὲν πολὺ κατωτέρω ἢ ἡ ἐπιηντλεῖτο, τὰ δὲ ὄλιγον· πάντα δὲ ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς, καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ ἢ ἡ εἰσρεῖ ἔξεπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸν μέρος· ἔστι δὲ ἡ παντάπασιν κύκλῳ περιελθόντα, ἡ ἄπαξ ἡ καὶ πλεονάκις περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις, εἰς τὸ δυνατὸν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει. δυνατὸν [112e] δέ ἔστιν ἐκατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα δ' οὗ· ἄναντες γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ρέύμασι τὸ ἐκατέρωθεν γίγνεται μέρος.

St. 113a

[Φαίδων]: τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλά τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπά ρέυματά ἔστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὅντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἄττα ρέυματα, ὡν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἔξωτάτῳ ρέον περὶ κύκλῳ ὁ καλούμενος Ὁκεανός ἔστιν, τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως ρέων Ἀχέρων, ὃς δι' ἑρήμων τε τόπων ρεῖ ἄλλων καὶ δὴ καὶ ὑπὸ γῆν ρέων εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερούσιαδα, οὗ αἱ τῶν τετελευτηκότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται καὶ τινας εἰμαρμένους χρόνους μείνασσαι, αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἔγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν πυρὶ πολλῷ καόμενον, καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ· ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ [113b] κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης, περιελιττόμενος δὲ τῇ γῇ ἄλλοσε τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἔσχατα τῆς Ἀχερούσιαδος λίμνης, οὐ συμμειγνύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς ἐμβάλλει κατωτέρῳ τοῦ Ταρτάρου· οὗτος δ' ἔστιν ὃν ἐπονομάζουσιν Πυριφλεγέθοντα, οὗ καὶ οἱ ρύακες ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν ὅπῃ ἀν τύχωσι τῆς γῆς. τούτου δὲ αὖ καταντικρὺ ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται, χρῶμα δ' ἔχοντα ὅλον οἷον ὁ κυανός, [113c] ὃν δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον, καὶ τὴν λίμνην ἦν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα· ὁ δ' ἐμπεσῶν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀχερούσιᾳ λίμνῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μείγνυται, ἄλλα καὶ οὗτος κύκλῳ περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὅνομα δὲ τούτῳ ἔστιν, ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, κωκυτός. τούτων [113d] δὲ οὕτως πεψυκότων, ἐπειδὴν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἵ ὁ δαίμων ἔκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἱ τε καλῶς καὶ ὀσίως βιώσαντες καὶ οἱ μῆ. καὶ οἱ μὲν ἀν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἢ δὴ αὐτοῖς ὄχηματά ἔστιν, ἐπὶ τούτων ἀφίκνονται εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἴ τίς τι ἡδίκηκεν, τῶν τε εὑεργεσιῶν τιμᾶς [113e] φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἔκαστος· οἱ δ' ἀν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἀμαρτημάτων, ἡ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας ἡ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἔξειργασμένοι ἡ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ρίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὕποτε ἐκβαίνουσιν.

St. 114a

[Φαίδων]: οἱ δ' ἀνάιστιμα μὲν μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἀμαρτήματα, οἵον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα

ύπ' ὄργης βίαιόν τι πράξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, ἢ ἀνδροφόνοι τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη, ἐμπεσόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους ἐκβάλλει τὸ κῦμα, τοὺς μὲν ἀνδροφόνους κατὰ τὸν Κωκυτόν, τοὺς δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα· ἐπειδὴν δὲ φερόμενοι γένωνται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν οὓς ἀπέκτειναν, οἱ δὲ οὓς ὅβρισαν, καλέσαντες δ' ἵκετεύουσι καὶ [114b] δέονται ἔᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην καὶ δέξασθαι, καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσί τε καὶ λήγουσι τῶν κακῶν, εἰ δὲ μή, φέρονται αὐθις εἰς τὸν Τάρταρον καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς, καὶ ταῦτα πάσχοντες οὐ πρότερον παύονται πρὶν ἀν πείσωσιν οὓς ἡδίκησαν· αὕτη γὰρ ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἱ δὲ δὴ ἀν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ ὄσιως βιῶνται, οὗτοι εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ [114c] δεσμωτηρίων, ἃνω δὲ εἰς τὴν καθαρὰν οἰκησιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ γῆς οἰκιζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς καθηράμενοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται, ἃς οὕτε ῥάδιον δηλῶσαι οὕτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι. ἀλλὰ τούτων δὴ ἐνεκα χρὴ ὡν διεληλύθαμεν, ὡς Σιμμία, πᾶν ποιεῖν ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἄθλον καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη. τὸ μὲν οὖν ταῦτα δισχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρὶ· ὅτι μέντοι ἡ ταῦτ' ἔστιν ἡ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὔσα, τοῦτο καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν — καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος — καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπάδειν ἔαυτῷ, διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἐνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἔαυτοῦ ψυχῆς ἄνδρα [114e] ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἴασε χαίρειν, ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας, καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίω αλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ

St. 115a

[Φαίδων]: δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ ἐλευθερία καὶ ἀληθεία, οὕτω περιμένει τὴν εἰς Ἀΐδου πορείαν ὡς πορευσόμενος ὅταν ἡ είμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὐθις ἐν τινι χρόνῳ ἔκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἡδη καλεῖ, φαίη ἀν ἀνήρ τραγικός, ἡ είμαρμένη, καὶ σχεδόν τί μοι ὡρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν. ταῦτα [115b] δὴ εἰπόντος αὐτοῦ ὁ Κρίτων, εἶεν, ἔφη, ὡς Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἡ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις ἡ περὶ τῶν παίδων ἡ περὶ ἄλλου του, ὅτι ἄν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῦμεν; ἄπερ ἀεὶ λέγω, ἔφη, ὡς Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἄττ' ἀν ποιῆτε, κάν μη νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελῆτε καὶ μὴ ὑθέλητε ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδὲ ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν [115c] τῷ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε. ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον; ὅπως ἄν, ἔφη, βούλησθε, ἐάνπερ γε λάβητε με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. γελάσας δὲ ἄμα ἡσυχῆ καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· οὐ πείθω, ὡς ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἔγω εἴμι οὕτος Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἔκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἰεταί με ἐκεῖνον εἶναι δυν [115d] ὄψεται ὄλιγον ὕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ δὴ πῶς με θάπτῃ. ὅτι δὲ ἔγω πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς, ἐπειδὴν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιῶν εἰς μακάρων δὴ τινας εύδαιμονίας, ταῦτα μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἄμα μὲν ὑμᾶς, ἄμα δ' ἐμαυτόν. ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἡ ἦν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἡγγυάτο. οὗτος μὲν γὰρ ἡ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἡ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε ἐπειδὴν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχήσεσθαι ἀπιόντα, [115e] ἵνα Κρίτων ῥᾶσιν φέρῃ, καὶ μὴ ὄρῶν μου τὸ σῶμα ἡ καόμενον ἡ κατορυττόμενον ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγη ἐν τῇ ταφῇ ὡς ἡ προτίθεται Σωκράτη ἡ ἐκφέρει ἡ κατορύττει. εῦ γὰρ ἵσθι, ἡ δ' ὅς, ὡς ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ

καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς.

St. 116a

[Φαίδων]: ἀλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τούμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως ὅπως ἂν σοι φίλου ἥ καὶ μάλιστα ἡγῆ νόμιμον εἶναι. ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἶπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς συμφορᾶς διεξιόντες ὅση ἡμῖν γεγονυῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὥσπερ πατρὸς στερηθέντες διάξειν ὄφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. ἐπειδὴ δὲ [116b] ἐλούσατο καὶ ἡνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία — δύο γὰρ αὐτῷ ὑεῖς σμικροὶ ἥσαν, εἷς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο ἐκεῖναι, ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθείς τε καὶ ἐπιστείλας ἄττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἥκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἡδη ἐγγὺς ἥλιου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος καὶ οὐ πολλὰ ἄττα μετὰ ταῦτα διελέχθη, καὶ ἥκεν ὁ τῶν ἔνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' [116c] αὐτόν, ὡς Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαί γε σοῦ ὅπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπάίνουσι καὶ καταρῶνται ἐπειδὴν αὐτοῖς παραγγείλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκάζοντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεύρῳ ἀφικομένων, καὶ δὴ καὶ νῦν εὗ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις, γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ ἐκείνοις. νῦν οὖν, οἶσθα γὰρ ἡ λίθον ἀγγέλλων, [116d] χαῖρε τε καὶ πειρῶ ὡς ρᾶστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. καὶ ἄμα δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπήει. καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν, καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. καὶ ἄμα πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήει καὶ διελέγετο ἐνίστε καὶ ἦν ἄνδρῶν λῶστος, καὶ νῦν ὡς γενναίως με ἀποδακρύει. ἀλλ' ἄγε δῆ, ὡς Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ ἐνεγκάτῳ τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος. καὶ [116e] ὁ Κρίτων, ἀλλ' οἶμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὡς Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅρεσιν καὶ οὕπω δεδυκέναι. καὶ ἄμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὄψει πίνοντας, ἐπειδὴν παραγγελθῇ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πιόντας εὖ μάλα, καὶ συγγενομένους γ' ἐνίους ὕν ἄν τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἔγχωρεῖ.

St. 117a

[Φαίδων]: καὶ ὁ Σωκράτης, εἰκότως γε, ἔφη, ὡς Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις — οἵονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα ποιήσαντες — καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἴμαι κερδανεῖν ὄλιγον ὕστερον πιῶν ἄλλο γε ἥ γέλωτα ὄφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. ἀλλ' ἵθι, ἔφη, πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει. καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἐστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἔξελθων καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἥκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμένον. ἴδων δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον, εἶεν, ἔφη, ὡς βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν; οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἥ πιόντα περιείναι, ἔως ἂν σου βάρος ἐν [117b] τοῖς σκέλεσι γένηται, ἐπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. καὶ ἄμα ὠρεῖε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. καὶ δὲς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὡς Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἥ οὕ; τοσοῦτον, ἔφη, ὡς Σώκρατες, τρίβομεν ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν. μανθάνω, [117c] ἥ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εύτυχῃ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτη. καὶ ἄμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εύχερῶς καὶ εὐκόλως ἔξεπιεν. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἴοι τε ἥσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἰδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἔχωρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλασον ἐμαυτόν — οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οἴου ἀνδρὸς ἐταίρου [117d] ἐστερημένος εἴην. ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἴός τ' ἥν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἔξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλάων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους. ἐκεῖνος δέ,

οῖα, ἔφη, ποιεῖτε, ὡς θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἔνεκα τὰς γυναικας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα [117e] πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε. καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἡσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν. ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίνη ὑπτιος — οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος — καὶ ἅμα ἔφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη, κάπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο εἰ αἰσθάνοιτο,

St. 118a

[Φαίδων]: ὁ δ' οὐκ ἔφη. καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις τὰς κυήμας· καὶ ἐπανιών οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πήγνυτο. καὶ αὐτὸς ἥπτετο καὶ εἶπεν ὅτι, ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἥδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἥτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκαλυψάμενος — ἐνεκεκάλυπτο γάρ — εἶπεν — ὁ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο — ὡς Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὁφείλομεν ἀλεκτρυόνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα εἴ τι ἄλλο λέγεις. ταῦτα ἔρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ ὃς τὰ ὅμματα ἔστησεν· ίδῶν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὄφθαλμούς. ἥδε ἡ τελευτή, ὡς Ἐχέκρατες, τοῦ ἐταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαίμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.